Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
MACIEJ SZPUNAR
της 1ης Ιουλίου 2021 [1]

Υπόθεση C-118/20

JY
παρισταμένης της
Wiener Landesregierung

[αίτηση του Verwaltungsgerichtshof (Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου, Αυστρία) για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Προδικαστική παραπομπή – Ιθαγένεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Άρθρα 20 και 21 ΣΛΕΕ – Πεδίο εφαρμογής – Αποποίηση της ιθαγένειας κράτους μέλους με σκοπό την κτήση της ιθαγένειας άλλου κράτους μέλους σύμφωνα με τη διαβεβαίωση του άλλου κράτους μέλους περί πολιτογραφήσεως του ενδιαφερομένου – Ανάκληση της διαβεβαιώσεως αυτής για λόγους δημοσίας τάξεως – Κατάσταση ανιθαγένειας – Κριτήρια κτήσεως της ιθαγένειας – Αναλογικότητα»

Περιεχόμενα

I. Εισαγωγή . . . 3

II. Το νομικό πλαίσιο . . . 3

A. Το διεθνές δίκαιο . . . 3

1. Η Σύμβαση για την εξάλειψη της ανιθαγένειας . . . 3

2. Η Σύμβαση για την εξάλειψη των περιπτώσεων πολλαπλής ιθαγένειας . . . 4

3. Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την ιθαγένεια . . . 4

B. Το δίκαιο της Ένωσης . . . 6

Γ. Το αυστριακό δίκαιο . . . 6

[1] Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

III. Το ιστορικό της διαφοράς της κύριας δίκης, η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου και τα προδικαστικά ερωτήματα 7

IV. Νομική ανάλυση 10

A. Προκαταρκτικές παρατηρήσεις 10

B. Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος: εμπίπτει η επίμαχη στην κύρια δίκη περίπτωση στο δίκαιο της Ένωσης; 11

1. Επί της νομολογίας του Δικαστηρίου σχετικά με την απώλεια της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης 12

α) Η απόφαση Micheletti κ.λπ.: η αρμοδιότητα των κρατών μελών στον τομέα της κτήσεως και απώλειας της ιθαγένειας πρέπει να ασκείται με γνώμονα την τήρηση του δικαίου της Ένωσης 13

β) Οι αποφάσεις Rottmann και Tjebbes κ.λπ.: η επιβεβαίωση και η αποσαφήνιση της αρχής που καθιερώθηκε με την απόφαση Micheletti κ.λπ. 13

2. Επί των συνεπειών της επίδικης αποφάσεως από την άποψη του δικαίου της Ένωσης . . 15

α) Η εφαρμογή των αρχών που απορρέουν από τις αποφάσεις Rottmann και Tjebbes κ.λπ. στην επίμαχη στην κύρια δίκη περίπτωση 15

β) Η νομολογία που απορρέει από την απόφαση Ruiz Zambrano: η στέρηση της δυνατότητας πραγματικής απολαύσεως των δικαιωμάτων που απονέμονται με την ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης 19

γ) Η απόφαση Lounes: η λογική της προοδευτικής ενσωματώσεως 19

3. Επί της αποφάσεως της Δημοκρατίας της Εσθονίας δυνάμει της οποίας λύθηκε ο δεσμός ιθαγένειας της JY 20

Γ. Επί του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος: η συμφωνία της επίδικης αποφάσεως με την αρχή της αναλογικότητας 22

1. Επί του σκοπού γενικού συμφέροντος που επιδιώκει η νομοθεσία στην οποία στηρίζεται η επίδικη απόφαση 23

2. Επί της τηρήσεως της αρχής της αναλογικότητας όσον αφορά τις συνέπειες που επιφέρει η επίδικη απόφαση στην κατάσταση της JY 25

α) Επί των περιστάσεων που αφορούν την ατομική κατάσταση του ενδιαφερομένου . 25

1) Η φύση των παραβάσεων 26

2) Το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε μεταξύ της ημερομηνίας παροχής της διαβεβαιώσεως και της ημερομηνίας ανακλήσεώς της 28

3) Οι περιορισμοί στην άσκηση του δικαιώματος κυκλοφορίας και διαμονής στο έδαφος του συνόλου της Ένωσης 28

4) Η δυνατότητα του ενδιαφερομένου να ανακτήσει την αρχική του ιθαγένεια . . . 28

5) Η ομαλή εξέλιξη του οικογενειακής και της επαγγελματικής ζωής 29

β) Επί της συνοχής και της καταλληλότητας των εθνικών κανόνων να επιτύχουν τον σκοπό προστασίας της οδικής ασφάλειας 29

V. Πρόταση 30

I. Εισαγωγή

1. Η εθνική νομοθεσία κράτους μέλους παρέχει σε αυτό τη δυνατότητα να ανακαλέσει, λόγω διοικητικών παραβάσεων σχετικών με την οδική ασφάλεια, τη διαβεβαίωση περί χορηγήσεως της ιθαγένειας σε υπήκοο ο οποίος, έχοντας την ιθαγένεια ενός μόνον κράτους μέλους, αποποιήθηκε την ιθαγένεια αυτή και, επομένως, παραιτήθηκε από την ιδιότητα του πολίτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προκειμένου να αποκτήσει την ιθαγένεια άλλου κράτους μέλους, σύμφωνα με την απόφαση των αρχών του εν λόγω άλλου κράτους μέλους που παρέχει τέτοια διαβεβαίωση· εξ αυτού καθίσταται, συνεπώς, αδύνατο για το πρόσωπο αυτό να ανακτήσει την ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης.

2. Στην υπό κρίση υπόθεση, το Δικαστήριο καλείται να ερμηνεύσει το άρθρο 20 ΣΛΕΕ στο πλαίσιο της νομολογίας που απορρέει από τις αποφάσεις Rottman[2] και Tjebbes κ.λπ.[3] και να εξετάσει την τρίτη πτυχή ενός σχετικά ευαίσθητου ζητήματος που αφορά τις υποχρεώσεις των κρατών μελών στον τομέα της κτήσεως και της απώλειας της ιθαγένειας από την άποψη του δικαίου της Ένωσης.

II. Το νομικό πλαίσιο

A. Το διεθνές δίκαιο

1. Η Σύμβαση για την εξάλειψη της ανιθαγένειας

3. Στις 22 Σεπτεμβρίου 1972 η Δημοκρατία της Αυστρίας προσχώρησε στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την εξάλειψη της ανιθαγένειας, η οποία συνήφθη στη Νέα Υόρκη στις 30 Αυγούστου 1961 και τέθηκε σε ισχύ στις 13 Δεκεμβρίου 1975 (στο εξής: Σύμβαση για την εξάλειψη της ανιθαγένειας). Η Σύμβαση αυτή προβλέπει στο άρθρο 7, παράγραφοι 2, 3 και 6, τα εξής:

«2. Κάθε πρόσωπο που έχει ήδη την υπηκοότητα ενός Συμβαλλόμενου Κράτους και ζητά την πολιτογράφησή του σε αλλοδαπή χώρα δεν χάνει την υπηκοότητά του παρά μόνον αν αποκτήσει ή αν λάβει εγγυήσεις ότι θα αποκτήσει την υπηκοότητα της χώρας αυτής.

3. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των παραγράφων 4 και 5 του παρόντος άρθρου, κανείς δεν μπορεί να χάσει την υπηκοότητά του, αν πρόκειται να γίνει ανιθαγενής, επειδή εγκαταλείπει τη χώρα της οποίας έχει την υπηκοότητα, διαμένει στην αλλοδαπή, δεν καταχωρείται στα μητρώα ή για οποιοδήποτε ανάλογη αιτία.

[2] Απόφαση της 2ας Μαρτίου 2010 (C-135/08, στο εξής: απόφαση Rottmann, EU:C:2010:104).

[3] Απόφαση της 12ης Μαρτίου 2019 (C-221/17, στο εξής: απόφαση Tjebbes κ.λπ., EU:C:2019:189).

[…]

6. Με εξαίρεση τις περιπτώσεις που προβλέπονται στο παρόν άρθρο, ένα πρόσωπο δεν μπορεί να χάσει την υπηκοότητα ενός Συμβαλλομένου Κράτους αν εκ του γεγονότος τούτου καταστεί ανιθαγενές, και εφόσον αυτή η απώλεια δεν απαγορεύεται ρητά από κάθε άλλη διάταξη της παρούσας Σύμβασης.»

4. Το άρθρο 8, παράγραφοι 1 και 3, της εν λόγω Συμβάσεως ορίζει τα εξής:

«1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη δεν θα στερήσουν την υπηκοότητά τους από κανένα πρόσωπο εάν αυτή η στέρηση συνεπάγεται ανιθαγένεια.

[…]

3. Παρά τη διάταξη της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, ένα Συμβαλλόμενο Κράτος μπορεί να διατηρήσει τη δυνατότητα να στερεί ένα πρόσωπο από την υπηκοότητά του, εφόσον, κατά τον χρόνο της υπογραφής, κυρώσεως ή προσχωρήσεως στην παρούσα Σύμβαση, προβεί σε δήλωση προς τον σκοπό αυτό, με την οποία προσδιορίζονται ένας ή περισσότεροι λόγοι που προβλέπονται στην εθνική του νομοθεσία κατά την εν λόγω ημερομηνία και εμπίπτουν στις ακόλουθες κατηγορίες:

α) Αν ένα πρόσωπο, υπό συνθήκες που υποδηλώνουν εκ μέρους του έλλειψη πίστεως προς το Συμβαλλόμενο Κράτος,

[…]

ιι) επιδεικνύει συμπεριφορά που μπορεί να προκαλέσει σοβαρή βλάβη στα ζωτικά συμφέροντα του Κράτους·

[…]».

2. Η Σύμβαση για την εξάλειψη των περιπτώσεων πολλαπλής ιθαγένειας

5. Η Σύμβαση για την εξάλειψη των περιπτώσεων πολλαπλής ιθαγένειας και για τις στρατιωτικές υποχρεώσεις σε περίπτωση πολλαπλής ιθαγένειας, η οποία υπεγράφη στο Στρασβούργο στις 6 Μαΐου 1963 και τέθηκε σε ισχύ στις 28 Μαρτίου 1968, ισχύει στη Δημοκρατία της Αυστρίας από την 1η Σεπτεμβρίου 1975.

6. Το άρθρο 1 της εν λόγω Συμβάσεως, με τίτλο «Περί εξαλείψεως των περιπτώσεων πολλαπλής ιθαγένειας», ορίζει στην παράγραφο 1 ότι «[ο]ι ενήλικες υπήκοοι των Συμβαλλομένων Κρατών οι οποίοι, κατόπιν ρητής δηλώσεως βουλήσεως, αποκτούν την ιθαγένεια άλλου Συμβαλλόμενου Κράτους, διά πολιτογραφήσεως, επιλογής ή επανεντάξεως, χάνουν την προηγούμενη ιθαγένειά τους· δεν μπορεί να τους επιτραπεί να τη διατηρήσουν».

3. Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την ιθαγένεια

7. Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την ιθαγένεια, η οποία εγκρίθηκε στις 6 Νοεμβρίου 1997 στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης και τέθηκε σε ισχύ την 1η Μαρτίου 2000 (στο εξής: Σύμβαση για την ιθαγένεια), ισχύει στη Δημοκρατία της Αυστρίας από την 1η Μαρτίου 2000.

8. Το άρθρο 4 της Συμβάσεως για την ιθαγένεια, το οποίο φέρει τον τίτλο «Αρχές», προβλέπει ότι οι περί ιθαγένειας κανόνες κάθε Συμβαλλόμενου Κράτους πρέπει να διέπονται, μεταξύ άλλων, από τις αρχές ότι κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα σε μια ιθαγένεια και ότι η ανιθαγένεια πρέπει να αποτρέπεται.

9. Το άρθρο 6 της εν λόγω Συμβάσεως, με τίτλο «Κτήση της ιθαγένειας», ορίζει στην παράγραφο 3 ότι «[κ]άθε Συμβαλλόμενο Κράτος οφείλει να προβλέπει στο εσωτερικό του δίκαιο, για τα πρόσωπα που έχουν νόμιμη και συνήθη διαμονή στο έδαφός του, τη δυνατότητα πολιτογραφήσεως. Δεν πρέπει να προβλέπει, μεταξύ των προϋποθέσεων πολιτογραφήσεως, περίοδο διαμονής μεγαλύτερη των δέκα ετών προ της υποβολής της αιτήσεως».

10. Το άρθρο 7 της εν λόγω Συμβάσεως, με τίτλο «Απώλεια της ιθαγένειας επερχόμενη αυτοδικαίως ή κατόπιν πρωτοβουλίας του Συμβαλλόμενου Κράτους», προβλέπει στις παραγράφους 1 και 3 τα εξής:

«1. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη δεν μπορούν να προβλέπουν στην εσωτερική τους νομοθεσία την αυτοδίκαιη ή κατόπιν δικής τους πρωτοβουλίας απώλεια της ιθαγένειας, εκτός από τις περιπτώσεις:

α) οικειοθελούς κτήσεως άλλης ιθαγένειας·

β) κτήσεως της ιθαγένειας του Συμβαλλόμενου Κράτους με απατηλή ενέργεια, βάσει ψευδών πληροφοριών ή με απόκρυψη κρίσιμων στοιχείων εκ μέρους του αιτούντος·

[…]

δ) συμπεριφοράς που προκαλεί σοβαρή βλάβη στα ζωτικά συμφέροντα του Συμβαλλόμενου Κράτους·

[…]

3. Τα Συμβαλλόμενα Κράτη δεν μπορούν να προβλέπουν στο εσωτερικό τους δίκαιο την απώλεια της ιθαγένειας κατ' εφαρμογήν των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου, εάν το ενδιαφερόμενο πρόσωπο καθίσταται ανιθαγενές, εξαιρουμένων των περιπτώσεων που προβλέπονται στην παράγραφο 1, εδάφιο β', του παρόντος άρθρου.»

11. Το άρθρο 8 της ίδιας Συμβάσεως, με τίτλο «Απώλεια της ιθαγένειας με πρωτοβουλία του ενδιαφερομένου», ορίζει, μεταξύ άλλων, ότι «[κ]άθε Συμβαλλόμενο Κράτος πρέπει να παρέχει στους πολίτες του τη δυνατότητα αποποίησης της ιθαγένειάς του, υπό τον όρο ότι οι ενδιαφερόμενοι δεν καθίστανται ανιθαγενείς».

12. Κατά το άρθρο 10 της Συμβάσεως για την ιθαγένεια, το οποίο φέρει τον τίτλο «Εξέταση των αιτήσεων», «[κ]άθε Συμβαλλόμενο Κράτος οφείλει να μεριμνά ώστε να εξετάζονται εντός εύλογης προθεσμίας οι αιτήσεις που αφορούν την κτήση, τη διατήρηση, την απώλεια, την επανάκτηση της ιθαγένειας ή τη χορήγηση πιστοποιητικού ιθαγένειας».

13. Το άρθρο 15 της Συμβάσεως αυτής, με τίτλο «Λοιπές πιθανές περιπτώσεις πολλαπλής ιθαγένειας», προβλέπει τα εξής:

«Οι διατάξεις της παρούσας Συμβάσεως δεν θίγουν το δικαίωμα κάθε Συμβαλλόμενου Κράτους να καθορίζει στο εσωτερικό του δίκαιο κατά πόσον:

α) οι υπήκοοί του οι οποίοι αποκτούν ή έχουν την ιθαγένεια άλλου Κράτους διατηρούν ή χάνουν την ιθαγένεια του εν λόγω Συμβαλλόμενου Κράτους,

β) η κτήση ή η διατήρηση της ιθαγένειας του εν λόγω Κράτους προϋποθέτει την αποποίηση ή την απώλεια άλλης ιθαγένειας.»

14. Το άρθρο 16 της εν λόγω Συμβάσεως, με τίτλο «Διατήρηση της προηγούμενης ιθαγένειας», ορίζει ότι «[τ]α Συμβαλλόμενα Κράτη δεν πρέπει να θέτουν ως προϋπόθεση για την κτήση ή τη διατήρηση της ιθαγένειάς τους την αποποίηση ή την απώλεια άλλης ιθαγένειας, εφόσον η αποποίηση ή η απώλεια αυτή δεν είναι εφικτή ή δεν μπορεί ευλόγως να απαιτηθεί».

Β. Το δίκαιο της Ένωσης

15. Με το άρθρο 20, παράγραφος 1, της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης θεσπίζεται ιθαγένεια της Ένωσης και ορίζεται ότι «κάθε πρόσωπο που έχει την υπηκοότητα ενός κράτους μέλους» είναι πολίτης της Ένωσης. Κατά το άρθρο 20, παράγραφος 2, στοιχείο α′, ΣΛΕΕ, οι πολίτες της Ένωσης έχουν το «δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής στο έδαφος των κρατών μελών».

Γ. Το αυστριακό δίκαιο

16. Το άρθρο 10 του Staatsbürgerschaftsgesetz 1985 (αυστριακού νόμου περί ιθαγένειας του 1985), της 30ής Ιουλίου 1985[4] (στο εξής: StbG), με τίτλο «Χορήγηση», ορίζει τα εξής:

«(1) Με την επιφύλαξη αντίθετων διατάξεων του παρόντος ομοσπονδιακού νόμου, επιτρέπεται η χορήγηση της ιθαγένειας σε αλλοδαπό μόνον εφόσον:

[…]

6. αυτός παρέχει τα εχέγγυα, βάσει της προηγούμενης συμπεριφοράς του, ότι τηρεί θετική στάση έναντι της Δημοκρατίας [της Αυστρίας] και δεν αποτελεί απειλή για τη δημόσια ειρήνη, τάξη και ασφάλεια ούτε θέτει σε κίνδυνο άλλα δημόσια συμφέροντα τα οποία απαριθμούνται στο άρθρο 8, παράγραφος 2, της [Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η οποία υπεγράφη στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950]·

[…]

(2) Δεν επιτρέπεται η χορήγηση της ιθαγένειας σε αλλοδαπό

[…]

[4] BGBl. αριθ. 311/1985, όπως δημοσιεύθηκε στο BGBl. I, αριθ. 136/2013.

2. εάν έχει καταδικαστεί με εκτελεστή απόφαση περισσότερες από μία φορές για σοβαρή διοικητική παράβαση ιδιαίτερης βαρύτητας […]

[…]

(3) Η ιθαγένεια δεν επιτρέπεται να χορηγηθεί σε αλλοδαπό ο οποίος έχει αλλοδαπή ιθαγένεια, εάν αυτός:

1. παραλείπει να προβεί στις απαιτούμενες ενέργειες για τη λύση του προηγούμενου δεσμού ιθαγένειας με άλλο κράτος, παρότι τέτοιες ενέργειες είναι εφικτές και μπορούν ευλόγως να απαιτηθούν από αυτόν […]

[…]».

17. Το άρθρο 20 του StbG ορίζει στις παραγράφους 1 έως 3 τα εξής:

«(1) Αλλοδαπός δύναται να λάβει κατ' αρχάς διαβεβαίωση ότι θα του χορηγηθεί η ιθαγένεια σε περίπτωση που αποδείξει, εντός προθεσμίας δύο ετών, ότι έχει λυθεί ο δεσμός ιθαγένειας με το προηγούμενο κράτος καταγωγής του, εφόσον:

1. δεν είναι ανιθαγενής·

2. δεν έχουν εφαρμογή ούτε το άρθρο 10, παράγραφος 6, ούτε το άρθρο 16, παράγραφος 2, ούτε το άρθρο 17, παράγραφος 4, και

3. με τη διαβεβαίωση αυτή καθίσταται δυνατή ή μπορεί να διευκολυνθεί η λύση του δεσμού ιθαγένειας με το προηγούμενο κράτος καταγωγής του.

(2) Η διαβεβαίωση περί χορηγήσεως της ιθαγένειας ανακαλείται εφόσον ο αλλοδαπός, με την εξαίρεση του άρθρου 10, παράγραφος 1, σημείο 7, παύσει να πληροί έστω και μία εκ των προϋποθέσεων που απαιτούνται για τη χορήγηση της ιθαγένειας.

(3) Η ιθαγένεια, για την οποία έχει δοθεί διαβεβαίωση χορηγήσεως, χορηγείται μόλις

1. λυθεί ο δεσμός ιθαγένειας του αλλοδαπού με το προηγούμενο κράτος καταγωγής του ή

2. ο αλλοδαπός αποδείξει ότι οι ενέργειες που απαιτούνται ώστε να λυθεί ο προηγούμενος δεσμός ιθαγένειας με άλλο κράτος δεν ήταν εφικτό να γίνουν ή δεν μπορούσαν ευλόγως να απαιτηθούν από αυτόν.»

III. Το ιστορικό της διαφοράς της κύριας δίκης, η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου και τα προδικαστικά ερωτήματα

18. Με έγγραφο της 15ης Δεκεμβρίου 2008, η JY, τότε Εσθονή υπήκοος, αιτήθηκε τη χορήγηση της αυστριακής ιθαγένειας.

19. Με απόφαση της 11ης Μαρτίου 2014, η Niederösterreichische Landesregierung (Κυβέρνηση του ομόσπονδου κράτους της Κάτω Αυστρίας, Αυστρία), τότε αρμόδια ως εκ του τόπου κατοικίας της JY, παρέσχε σε αυτήν τη διαβεβαίωση, σύμφωνα με το άρθρο 11 bis, παράγραφος 4, σημείο 2,

σε συνδυασμό με τα άρθρα 20 και 39 του StbG, ότι θα της χορηγηθεί η αυστριακή ιθαγένεια εφόσον αποδείξει, εντός προθεσμίας δύο ετών, τη λύση του δεσμού ιθαγένειας με τη Δημοκρατία της Εσθονίας.

20. Η JY μετέφερε την κύρια κατοικία της στη Βιέννη (Αυστρία) και υπέβαλε, εντός της προβλεπόμενης διετούς προθεσμίας, τη βεβαίωση της Δημοκρατίας της Εσθονίας κατά την οποία ο δεσμός ιθαγένειας με το κράτος αυτό είχε λυθεί δυνάμει της από 27 Αυγούστου 2015 αποφάσεως της Κυβερνήσεως του εν λόγω κράτους μέλους. Μετά τη λύση του ως άνω δεσμού ιθαγένειας, η JY είναι ανιθαγενής.

21. Με απόφαση της 6ης Ιουλίου 2017, η Wiener Landesregierung (Κυβέρνηση του ομόσπονδου κράτους της Βιέννης, Αυστρία), η οποία κατέστη εν τω μεταξύ αρμόδια για την εξέταση της αιτήσεως της JY, ανακάλεσε την απόφαση της Niederösterreichische Landesregierung (Κυβερνήσεως του ομόσπονδου κράτους της Κάτω Αυστρίας), σύμφωνα με το άρθρο 20, παράγραφος 2, του StbG, και απέρριψε την αίτηση της JY για τη χορήγηση της αυστριακής ιθαγένειας, βάσει του άρθρου 10, παράγραφος 1, σημείο 6, του StbG (στο εξής: επίδικη απόφαση).

22. Η Wiener Landesregierung (Κυβέρνηση του ομόσπονδου κράτους της Βιέννης) αιτιολόγησε την απόφαση αυτή επισημαίνοντας ότι η JY, αφενός μεν, τέλεσε, αφού είχε λάβει τη διαβεβαίωση ότι επρόκειτο να της χορηγηθεί η αυστριακή ιθαγένεια, δύο σοβαρές διοικητικές παραβάσεις συνιστάμενες στη μη επικόλληση του σήματος τεχνικού ελέγχου στο όχημά της καθώς και στην οδήγηση μηχανοκίνητου οχήματος υπό την επήρεια οινοπνεύματος, αφετέρου δε, ήταν υπαίτια οκτώ διοικητικών παραβάσεων, τις οποίες είχε τελέσει κατά τη χρονική περίοδο μεταξύ των ετών 2007 και 2013, ήτοι πριν της δοθεί η διαβεβαίωση αυτή. Κατά συνέπεια, η συγκεκριμένη διοικητική αρχή έκρινε ότι η JY δεν πληρούσε πλέον τις προϋποθέσεις του άρθρου 10, παράγραφος 1, σημείο 6, του StbG. Η JY άσκησε προσφυγή κατά της εν λόγω αποφάσεως.

23. Με απόφαση της 23ης Ιανουαρίου 2018, το Verwaltungsgericht Wien (διοικητικό πρωτοδικείο Βιέννης, Αυστρία) απέρριψε την προσφυγή, κρίνοντας, κατ' ουσίαν, ότι η διαβεβαίωση περί χορηγήσεως της αυστριακής ιθαγένειας ανακαλείται, σύμφωνα με το άρθρο 20, παράγραφος 2, του StbG, εφόσον μετά την προσκόμιση της αποδείξεως περί λύσεως του προηγούμενου δεσμού ιθαγένειας ανακύπτει λόγος για την απόρριψη της αιτήσεως και ότι στην προκειμένη περίπτωση δεν πληρούνταν η προϋπόθεση χορηγήσεως της ιθαγένειας η οποία προβλέπεται στο άρθρο 10, παράγραφος 1, σημείο 6, του StbG. Συγκεκριμένα, οι δύο επίμαχες σοβαρές διοικητικές παραβάσεις έθεταν σε κίνδυνο, η πρώτη εξ αυτών, τη δημόσια οδική ασφάλεια, και η δεύτερη, την ασφάλεια των λοιπών χρηστών του οδικού δικτύου. Κατά το διοικητικό πρωτοδικείο, οι δύο αυτές σοβαρές διοικητικές παραβάσεις, σε συνδυασμό με τις οκτώ διοικητικές παραβάσεις που είχαν τελεσθεί κατά τη χρονική περίοδο μεταξύ των ετών 2007 και 2013, ήγειραν αμφιβολίες ως προς την καλή συμπεριφορά της JY στο μέλλον, κατά την έννοια της τελευταίας αυτής διατάξεως, χωρίς να μπορούν να κλονίσουν το συμπέρασμα αυτό η μακρά διαμονή της JY στην Αυστρία, καθώς και η επαγγελματική και προσωπική της ένταξη.

24. Επιπλέον, το εν λόγω δικαστήριο εκτίμησε ότι η απόφαση Rottmann δεν έχει εφαρμογή εν προκειμένω, για τον λόγο ότι κατά τον χρόνο εκδόσεως της επίδικης αποφάσεως η JY ήταν ήδη ανιθαγενής και, συνεπώς, δεν ήταν πλέον πολίτης της Ένωσης. Εκτός αυτού, εκ της υπάρξεως σοβαρών παραβάσεων συνήγαγε το συμπέρασμα ότι τα ληφθέντα με την επίδικη απόφαση μέτρα ήταν σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας από την άποψη της Συμβάσεως για την εξάλειψη της ανιθαγένειας.

25. Η JY άσκησε αναίρεση (Revision) κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Verwaltungsgerichtshof (Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου, Αυστρία).

26. Εν προκειμένω, λαμβανομένων υπόψη των διοικητικών παραβάσεων που τέλεσε η JY πριν και μετά τη λήψη της διαβεβαιώσεως περί χορηγήσεως της αυστριακής ιθαγένειας, το αιτούν δικαστήριο υπογραμμίζει ότι, κατά το αυστριακό δίκαιο, δεν μπορεί να αμφισβητηθεί ούτε η πλήρωση των προϋποθέσεων για την ανάκληση της διαβεβαιώσεως περί χορηγήσεως της αυστριακής ιθαγένειας, κατά το άρθρο 20, παράγραφος 2, του StbG, ούτε η απόρριψη της αιτήσεως για τη χορήγηση της εν λόγω ιθαγένειας σύμφωνα με το άρθρο 10, παράγραφος 1, σημείο 6, του νόμου αυτού.

27. Τούτου δοθέντος, το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει ότι το Verwaltungsgericht Wien (διοικητικό πρωτοδικείο Βιέννης) εξέτασε μεν την αναλογικότητα της ανακλήσεως αυτής, λαμβάνοντας υπόψη την κατάσταση ανιθαγένειας της JY υπό το πρίσμα της Συμβάσεως για την εξάλειψη της ανιθαγένειας, και έκρινε ότι η ανάκληση αυτή ήταν σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας δεδομένων των παραβάσεων που αυτή είχε τελέσει, πλην όμως το εν λόγω δικαστήριο δεν προέβη σε έλεγχο αναλογικότητας, από την άποψη του δικαίου της Ένωσης, των συνεπειών που επιφέρει η ανάκληση της διαβεβαιώσεως περί χορηγήσεως της ιθαγένειας στην κατάσταση του ενδιαφερομένου προσώπου και, ενδεχομένως, των μελών της οικογενείας του, εκτιμώντας ότι οι αποφάσεις Rottmann και Tjebbes κ.λπ. δεν είχαν εφαρμογή εν προκειμένω.

28. Επομένως, όσον αφορά το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει προκαταρκτικώς ότι, λαμβανομένης υπόψη της πραγματικής και νομικής καταστάσεως της JY κατά τον χρόνο εκδόσεως της επίδικης αποφάσεως, η οποία είναι καθοριστικής σημασίας για την εξέταση της ορθότητας της αποφάσεως του Verwaltungsgericht Wien (διοικητικού πρωτοδικείου Βιέννης), η JY δεν ήταν πολίτης της Ένωσης. Κατ' αντιδιαστολή προς την περίπτωση των ενδιαφερομένων στις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι αποφάσεις Rottmann και Tjebbes κ.λπ., στην υπό κρίση υπόθεση η απώλεια της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης δεν είναι αποτέλεσμα της επίδικης αποφάσεως. Αντιθέτως, εξαιτίας της ανακλήσεως της διαβεβαιώσεως περί χορηγήσεως της ιθαγένειας, σε συνδυασμό με την απόρριψη της αιτήσεώς της για τη χορήγηση της αυστριακής ιθαγένειας, η JY απώλεσε το υπό αίρεση δικαίωμα να ανακτήσει την ιθαγένεια της Ένωσης, την οποία η ίδια είχε προηγουμένως αποποιηθεί.

29. Ανακύπτει, επομένως, το ζήτημα κατά πόσον μια τέτοια περίπτωση εμπίπτει, λόγω της φύσεως και των συνεπειών της, στο δίκαιο της Ένωσης και αν, για την έκδοση της επίδικης αποφάσεως, η αρμόδια διοικητική αρχή όφειλε να τηρήσει το δίκαιο αυτό. Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά, όπως και το Verwaltungsgericht Wien (διοικητικό πρωτοδικείο Βιέννης), ότι η περίπτωση αυτή δεν εμπίπτει στο δίκαιο της Ένωσης.

30. Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί κατά πόσον οι αρμόδιες εθνικές αρχές και τα αρμόδια εθνικά δικαστήρια οφείλουν να ελέγχουν, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, αν η ανάκληση της διαβεβαιώσεως περί χορηγήσεως της ιθαγένειας, η οποία εμποδίζει την ανάκτηση από τον ενδιαφερόμενο της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης, είναι σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας από την άποψη του δικαίου της Ένωσης, λαμβανομένων υπόψη των συνεπειών που αυτή επιφέρει στην κατάσταση του προσώπου αυτού. Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι απαιτείται τέτοιος έλεγχος αναλογικότητας, διερωτάται δε, συναφώς, εάν είναι καθοριστικό το γεγονός και μόνον ότι η JY αποποιήθηκε την ιθαγένεια της Ένωσης και διέρρηξε την ιδιαίτερη σχέση αλληλεγγύης και πίστεως μεταξύ του κράτους μέλους καταγωγής της και των υπηκόων του, καθώς και την αμοιβαιότητα δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που αποτελούν το θεμέλιο του

δεσμού της ιθαγένειας[5].

31. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Verwaltungsgerichtshof (Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο), με απόφαση της 13ης Φεβρουαρίου 2020, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 3 Μαρτίου 2020, αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Πρέπει να θεωρηθεί ότι η κατάσταση φυσικού προσώπου, όπως η αναιρεσείουσα της κύριας δίκης, το οποίο αποποιήθηκε την ιθαγένεια ενός μόνον κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης την οποία διέθετε, και, ως εκ τούτου, την ιθαγένεια της Ένωσης, προκειμένου να αποκτήσει την ιθαγένεια άλλου κράτους μέλους βάσει της διαβεβαιώσεως ότι θα του χορηγηθεί η ζητούμενη ιθαγένεια του άλλου κράτους μέλους, και το οποίο στερείται στη συνέχεια τη δυνατότητα επανακτήσεως της ιθαγένειας της Ένωσης εξαιτίας της ανακλήσεως της διαβεβαιώσεως αυτής, εμπίπτει, λόγω της φύσεως και των συνεπειών της, στο δίκαιο της Ένωσης και ότι, κατά συνέπεια, πρέπει να ληφθεί υπόψη το δίκαιο της Ένωσης κατά την ανάκληση της εν λόγω διαβεβαιώσεως;

Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο [πρώτο] ερώτημα:

2) Πρέπει οι αρμόδιες εθνικές αρχές, συμπεριλαμβανομένων, ενδεχομένως, των εθνικών δικαστηρίων, να εξακριβώνουν, στο πλαίσιο της αποφάσεως με την οποία ανακαλείται η διαβεβαίωση περί χορηγήσεως της ιθαγένειας κράτους μέλους, αν η ανάκληση της διαβεβαιώσεως η οποία αποκλείει τη δυνατότητα επανακτήσεως της ιθαγένειας της Ένωσης συνάδει με την αρχή της αναλογικότητας υπό το πρίσμα του δικαίου της Ένωσης, λαμβανομένων υπόψη των συνεπειών της για την κατάσταση του ενδιαφερομένου;»

32. Γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν η ΔΥ, η Αυστριακή και η Γαλλική Κυβέρνηση, καθώς και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Οι ως άνω ενδιαφερόμενοι, καθώς και η Εσθονική και η Ολλανδική Κυβέρνηση, παρέστησαν κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 1ης Μαρτίου 2021.

IV. Νομική ανάλυση

A. Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

33. Το άρθρο 20, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ προβλέπει ότι «πολίτης της Ένωσης είναι κάθε πρόσωπο που έχει την ιθαγένεια κράτους μέλους. Η ιθαγένεια της Ένωσης προστίθεται και δεν αντικαθιστά την εθνική ιθαγένεια». Επομένως, το άρθρο 20 ΣΛΕΕ απονέμει σε κάθε πρόσωπο που έχει την ιθαγένεια κράτους μέλους την ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης[6], η οποία τείνει να αποτελέσει τη θεμελιώδη ιδιότητα του συνόλου των υπηκόων των κρατών μελών[7]. Τούτο σημαίνει ότι η ιθαγένεια ενός κράτους μέλους αποτελεί προαπαιτούμενο για την αναγνώριση της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης, με την οποία συνδέονται όλα τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που προβλέπονται στη Συνθήκη ΛΕΕ[8]. Ως εκ τούτου, η ιθαγένεια της Ένωσης έχει όχι μόνον παράγωγο αλλά και συμπληρωματικό χαρακτήρα, καθόσον παρέχει πρόσθετα δικαιώματα στους

5 Βλ. απόφαση Tjebbes κ.λπ. (σκέψη 33).

6 Αποφάσεις της 11ης Ιουλίου 2002, D'Hoop (C-224/98, EU:C:2002:432, σκέψη 27), και, πιο πρόσφατα, της 27ης Φεβρουαρίου 2020, Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real (Σύζυγος πολίτη της Ένωσης) (C-836/18, EU:C:2020:119, σκέψη 35).

7 Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2001, Grzelczyk (C-184/99, EU:C:2001:458, σκέψη 31).

8 Το άρθρο 20, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι «[ο]ι πολίτες της Ένωσης έχουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που προβλέπονται από τις Συνθήκες».

πολίτες της Ένωσης, όπως το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής στο έδαφος των κρατών μελών ή το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και στις δημοτικές εκλογές[9]. Υπό την έννοια αυτή, η ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης απονέμει στους υπηκόους των κρατών μελών ιθαγένεια που «υπερβαίνει τα όρια του κράτους»[10].

34. Η υπό κρίση υπόθεση, η οποία εντάσσεται σ' αυτό το νομικό πλαίσιο, αφορά άμεσα τη θεμελιώδη ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης, τα δε προδικαστικά ερωτήματα του αιτούντος δικαστηρίου αποτελούν συνέχεια των αποφάσεων Rottmann και Tjebbes κ.λπ., οι οποίες είναι ιδιαίτερα κρίσιμες εν προκειμένω.

35. Στις παρούσες προτάσεις θα αναλύσω, πρώτον, το ζήτημα κατά πόσον η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης περίπτωση εμπίπτει στο δίκαιο της Ένωσης. Επ' αυτού, θα εκθέσω τη νομολογία σχετικά με την απώλεια της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης, πριν προβώ στην ανάλυση, υπό το πρίσμα της εν λόγω νομολογίας, των συνεπειών της επίδικης αποφάσεως (πρώτο προδικαστικό ερώτημα). Δεύτερον, αφού αναφερθώ στην απόφαση της Εσθονικής Κυβερνήσεως περί λύσεως του δεσμού ιθαγένειας με την JY, θα εξετάσω την αναλογικότητα της ως άνω πρώτης αποφάσεως (δεύτερο προδικαστικό ερώτημα).

Β. Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος: εμπίπτει η επίμαχη στην κύρια δίκη περίπτωση στο δίκαιο της Ένωσης;

36. Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν η περίπτωση φυσικού προσώπου το οποίο, έχοντας την ιθαγένεια ενός μόνον κράτους μέλους, αποποιείται την ιθαγένεια αυτή και, επομένως, παραιτείται από την ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης, προκειμένου να αποκτήσει την ιθαγένεια ενός άλλου κράτους μέλους, σύμφωνα με την απόφαση των αρχών του εν λόγω άλλου κράτους μέλους με την οποία του παρασχέθηκε η διαβεβαίωση ότι θα του χορηγηθεί η ιθαγένεια αυτή, ενώ η απόφαση αυτή ανακλήθηκε στη συνέχεια και η αίτησή του για τη χορήγηση της εν λόγω ιθαγένειας απορρίφθηκε, με αποτέλεσμα να καθίσταται αδύνατη για το πρόσωπο αυτό η ανάκτηση της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης, εμπίπτει, λόγω της φύσεως και των συνεπειών της, στο δίκαιο της Ένωσης.

37. Όσον αφορά, πρώτον, τις ιδιαιτερότητες της υπό κρίση υποθέσεως, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη περίπτωση χαρακτηρίζεται από το γεγονός ότι, κατά τον χρόνο εκδόσεως της επίδικης αποφάσεως, η JY είχε ήδη αποποιηθεί την εσθονική της ιθαγένεια και, συνεπώς, είχε παραιτηθεί από την ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης. Ως εκ τούτου, εκτιμά ότι, σε αντίθεση με τις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι αποφάσεις Rottmann και Tjebbes κ.λπ., η απώλεια της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης δεν είναι αποτέλεσμα της επίδικης αποφάσεως και ότι η περίπτωση της JY δεν εμπίπτει στο δίκαιο της Ένωσης.

38. Όσον αφορά, δεύτερον, τις γραπτές παρατηρήσεις των διαδίκων, η Αυστριακή Κυβέρνηση συμμερίζεται την εκτίμηση του αιτούντος δικαστηρίου και υποστηρίζει ότι η JY αποποιήθηκε με δική της πρωτοβουλία την εσθονική ιθαγένεια και, επομένως, την ιθαγένεια της Ένωσης. Εντούτοις, η JY τονίζει ότι ουδέποτε είχε την πρόθεση να παραιτηθεί από τη θεμελιώδη ιδιότητα

[9] Άρθρο 20, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, στοιχεία α' έως β', ΣΛΕΕ. Βλ., επίσης, άρθρο 20, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, στοιχεία γ' και δ', ΣΛΕΕ. Ειδικότερα, από το άρθρο 20, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, στοιχείο γ', ΣΛΕΕ προκύπτει ότι η ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης δεν περιορίζεται μόνο στους υπηκόους των κρατών μελών οι οποίοι διαμένουν ή βρίσκονται στο έδαφος της Ένωσης. Βλ., συναφώς, προτάσεις του γενικού εισαγγελέα P. Mengozzi επί της υποθέσεως Tjebbes κ.λπ. (C-221/17, EU:C:2018:572, σημείο 38).

[10] Βλ. προτάσεις του γενικού εισαγγελέα M. Poiares Maduro επί της υποθέσεως Rottmann (C-135/08, EU:C:2009:588, σημείο 16).

του πολίτη της Ένωσης. Επιθυμούσε αποκλειστικώς και μόνον –έχοντας δικαιολογημένη προσδοκία– να αποκτήσει την ιθαγένεια ενός άλλου κράτους μέλους, εν τέλει, όμως, απώλεσε παρά τη θέλησή της την ιθαγένεια της Ένωσης. Η JY υποστηρίζει ότι, δεδομένου ότι η ανάκληση της διαβεβαιώσεως περί χορηγήσεως της αυστριακής ιθαγένειας αφορά τα δικαιώματά της ως πολίτη της Ένωσης, οι αυστριακές αρχές ήταν υποχρεωμένες να τηρήσουν το δίκαιο της Ένωσης στο ζήτημα αυτό.

39. Η Γαλλική Κυβέρνηση και η Επιτροπή εκτιμούν ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη περίπτωση εμπίπτει, λόγω της φύσεως και των συνεπειών της, στο δίκαιο της Ένωσης.

40. Επιπλέον, η Γαλλική Κυβέρνηση εκτιμά ότι η JY, η οποία αποποιήθηκε την εσθονική της ιθαγένεια λόγω της διαβεβαιώσεως που της παρέσχε κράτος μέλος ότι θα της χορηγούσε την ιθαγένειά του, βρίσκεται αντιμέτωπη με απόφαση ανακλήσεως της διαβεβαιώσεως αυτής, με αποτέλεσμα να παραμένει σε κατάσταση ανιθαγένειας, η οποία χαρακτηρίζεται από την απώλεια της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης που απονέμει το άρθρο 20 ΣΛΕΕ και των δικαιωμάτων που απορρέουν από την ιδιότητα αυτή. Σε μια τέτοια περίπτωση, τα κράτη μέλη είναι υποχρεωμένα να τηρούν το δίκαιο της Ένωσης κατά την άσκηση της αρμοδιότητάς τους στον τομέα της ιθαγένειας.

41. Η Επιτροπή παραδέχεται ότι η περίπτωση της διαφοράς της κύριας δίκης είναι διαφορετική από εκείνες επί των οποίων εκδόθηκαν οι αποφάσεις Rottmann και Tjebbes κ.λπ. Υποστηρίζει, ωστόσο, ότι πολίτης της Ένωσης ο οποίος, επιθυμώντας να ενσωματωθεί καλύτερα στο κράτος μέλος υποδοχής και ζητώντας να του χορηγηθεί η ιθαγένεια του κράτους αυτού, συμμορφώνεται με τη νομοθεσία του εν λόγω κράτους μέλους και είναι διατεθειμένος να καταστεί προσωρινώς ανιθαγενής δεν είναι δυνατόν να υποστεί βλάβη εκ του γεγονότος ότι η ανάκληση της διαβεβαιώσεως περί χορηγήσεως της ιθαγένειας δεν υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο υπό το πρίσμα του δικαίου της Ένωσης λόγω της καταστάσεως ανιθαγένειας που επιβάλλει το σύστημα κτήσεως της αυστριακής ιθαγένειας.

42. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Εσθονική και η Ολλανδική Κυβέρνηση υποστήριξαν και αυτές ότι η περίπτωση της JY εμπίπτει στο δίκαιο της Ένωσης.

43. Επομένως, θα εξετάσω εάν, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων συνθηκών της επίμαχης στην κύρια δίκη περιπτώσεως, μια τέτοια περίπτωση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης.

1. Επί της νομολογίας του Δικαστηρίου σχετικά με την απώλεια της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης

44. Το αιτούν δικαστήριο παραπέμπει στις αποφάσεις Rottmann και Tjebbes κ.λπ. Θεωρώ, ωστόσο, σκόπιμο να αρχίσω την ανάλυση της σχετικής νομολογίας εξετάζοντας την απόφαση Micheletti κ.λπ. [11].

[11] Απόφαση της 7ης Ιουλίου 1992 (C-369/90, EU:C:1992:295).

α) Η απόφαση Micheletti κ.λπ.: η αρμοδιότητα των κρατών μελών στον τομέα της κτήσεως και απώλειας της ιθαγένειας πρέπει να ασκείται με γνώμονα την τήρηση του δικαίου της Ένωσης

45. Στην απόφαση Micheletti κ.λπ.[12], το Δικαστήριο έκρινε ότι «[ο] καθορισμός των προϋποθέσεων κτήσεως και απωλείας της ιθαγενείας εμπίπτει, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, στην αρμοδιότητα των κρατών μελών, αρμοδιότητα που πρέπει να ασκείται με γνώμονα την τήρηση του [δικαίου της Ένωσης]». Το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι, εφόσον ένα κράτος μέλος, τηρώντας το δίκαιο της Ένωσης, έχει χορηγήσει την ιθαγένειά του σε ένα πρόσωπο, ένα άλλο κράτος μέλος δεν μπορεί «να περιορίζει τα αποτελέσματα […], επιβάλλοντας πρόσθετη προϋπόθεση αναγνωρίσεως [της ιθαγένειας αυτής], για να μπορούν να ασκούνται οι προβλεπόμενες στη Συνθήκη θεμελιώδεις ελευθερίες»[13].

46. Θεωρώ σημαντικό να τονίσω, στο σημείο αυτό, ότι η επιφύλαξη που διατύπωσε το Δικαστήριο στην απόφαση αυτή, κατά την οποία επιβάλλεται η τήρηση του δικαίου της Ένωσης, καταλαμβάνει τόσο τις προϋποθέσεις κτήσεως όσο και τις προϋποθέσεις απώλειας της ιθαγένειας. Θα επανέλθω επ' αυτού στη συνέχεια[14].

β) Οι αποφάσεις Rottmann και Tjebbes κ.λπ.: η επιβεβαίωση και η αποσαφήνιση της αρχής που καθιερώθηκε με την απόφαση Micheletti κ.λπ.

47. Η αρχή που καθιέρωσε το Δικαστήριο με την απόφαση Micheletti κ.λπ.[15] επιβεβαιώθηκε με την απόφαση Rottmann[16]. Στο πλαίσιο εξετάσεως μιας αποφάσεως ανακλήσεως της πολιτογραφήσεως, η οποία είχε εκδοθεί από τις γερμανικές αρχές, το Δικαστήριο αποσαφήνισε και το περιεχόμενο της εν λόγω αρχής[17]. Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο, αφού υπενθύμισε την αρμοδιότητα των κρατών μελών στον τομέα της κτήσεως και απώλειας της ιθαγένειας[18], διευκρίνισε ότι «το γεγονός […] ότι ένας τομέας εμπίπτει στην αρμοδιότητα των κρατών μελών δεν σημαίνει ότι οι εφαρμοστέοι κανόνες της εθνικής νομοθεσίας δεν πρέπει, στις περιπτώσεις

12 Απόφαση της 7ης Ιουλίου 1992 (C-369/90, EU:C:1992:295, σκέψη 10). Υπενθυμίζεται ότι η υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η εν λόγω απόφαση αφορούσε την περίπτωση ενός πολίτη που είχε διπλή ιθαγένεια, την ιταλική και την αργεντινή. Κατόπιν επιθυμίας του να εγκατασταθεί στο κράτος μέλος υποδοχής (Ισπανία), οι αρχές του εν λόγω κράτους μέλους, επικαλούμενες την εθνική τους νομοθεσία, θεώρησαν ότι υπερισχύει η ιθαγένεια του τόπου της συνήθους διαμονής, ήτοι η ιθαγένεια του τρίτου κράτους.

13 Απόφαση της 7ης Ιουλίου 1992, Micheletti κ.λπ. (C-369/90, EU:C:1992:295, σκέψη 10). Το Δικαστήριο είχε προϊδεάσει για τη συλλογιστική αυτή με τις αποφάσεις της 12ης Νοεμβρίου 1981, Airola κατά Επιτροπής (72/80, EU:C:1981:267, σκέψεις 8 επ.), και της 7ης Φεβρουαρίου 1979, Auer (136/78, EU:C:1979:34, σκέψη 28). Στην πρώτη απόφαση, το Δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη, για την εφαρμογή του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων της Ένωσης, την ιταλική πολιτογράφηση μιας υπαλλήλου με βελγική ιθαγένεια, με την αιτιολογία ότι η ιθαγένεια αυτή της είχε επιβληθεί, κατ' εφαρμογήν του ιταλικού δικαίου, χωρίς δυνατότητα αποποιήσεως, λόγω του γάμου της με πολίτη ιταλικής ιθαγενείας, κατά παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως ανδρών και γυναικών υπαλλήλων. Στη δεύτερη απόφαση, το Δικαστήριο έκρινε ότι «καμία διάταξη της Συνθήκης δεν επιτρέπει, εντός του πεδίου εφαρμογής της, τη διαφορετική μεταχείριση των υπηκόων κράτους μέλους, ανάλογα με την εποχή κατά την οποία ή με τον τρόπο κατά τον οποίο απέκτησαν την ιθαγένεια αυτού του κράτους, εφόσον κατά την εποχή που επικαλούνται το ευεργέτημα των διατάξεων του κοινοτικού δικαίου κατέχουν την ιθαγένεια ενός από τα κράτη μέλη».

14 Βλ. σημείο 56 των παρουσών προτάσεων.

15 Απόφαση της 7ης Ιουλίου 1992 (C-369/90, EU:C:1992:295, σκέψη 10).

16 Σκέψεις 39 και 45. Υπενθυμίζεται ότι ο J. Rottmann είχε αποκτήσει τη γερμανική ιθαγένεια διά πολιτογραφήσεως, με απατηλή ενέργεια.

17 Βλ., μεταξύ άλλων, Lagarde, P., «Retrait de la nationalité acquise frauduleusement par naturalisation», *Revue critique de droit international privé*, 2010, σ. 540· Kostakopoulou, D., «European Union citizenship and Member State nationality: updating or upgrading the link?», σε Shaw, J. (επιμ.), *Has the European Court of Justice Challenged Member State Sovereignty in Nationality Law*?, EUI Working Papers, RSCAS 2011/62, Robert Schuman Centre for Advanced Studies, EUDO Citizenship Observatory, σ. 21 έως 26, και, στο ίδιο έργο, Kochenov, D., «Two Sovereign States vs. a Human Being: CJEU as a Guardian of Arbitrariness in Citizenship Matters», σ. 11 έως 16, καθώς και de Groot, G. R. και Seling, A., «The consequences of the Rottmann judgment on Member State autonomy – The Courts avant gardism in nationality matters», σ. 27 έως 31.

18 Απόφαση Rottmann (σκέψη 39 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

που εμπίπτουν στο δίκαιο της Ένωσης, να τηρούν το δίκαιο αυτό» [19]. Συναφώς, το Δικαστήριο στηρίχθηκε σε πάγια νομολογία σχετική με τις περιπτώσεις κατά τις οποίες νομοθεσία η οποία έχει θεσπιστεί σε τομέα που εμπίπτει στην εθνική αρμοδιότητα κράτους μέλους εκτιμάται υπό το πρίσμα του δικαίου της Ένωσης [20]. Εφόσον οι περιπτώσεις αυτές εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης, πρέπει να τηρούν το δίκαιο της Ένωσης και υπόκεινται στον έλεγχο του Δικαστηρίου [21]. Πράγματι, η ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης δεν μπορεί να στερείται της πρακτικής αποτελεσματικότητάς της και, επομένως, τα δικαιώματα που απονέμονται με αυτήν δεν μπορούν να προσβάλλονται με τη λήψη μέτρων εκ μέρους των κρατών μελών [22].

48. Επομένως, με την απόφαση Rottmann [23] το Δικαστήριο έκρινε ότι, λαμβανομένου υπόψη του θεμελιώδους χαρακτήρα της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης που απονέμει το άρθρο 20 ΣΛΕΕ, η περίπτωση πολίτη της Ένωσης ο οποίος αντιμετωπίζει απόφαση ανακλήσεως της πολιτογραφήσεώς του, την οποία έχουν εκδώσει οι αρχές κράτους μέλους και λόγω της οποίας περιέρχεται, αφού έχει απολέσει την ιθαγένεια άλλου κράτους μέλους την οποία είχε αρχικά, σε κατάσταση δυνάμενη να έχει ως αποτέλεσμα την απώλεια της εν λόγω ιδιότητας και των συνακόλουθων δικαιωμάτων, εμπίπτει στο δίκαιο της Ένωσης εξ ορισμού και λόγω των συνεπειών της.

49. Η απόφαση αυτή έθεσε τις βάσεις για τη δυνατότητα υποβολής σε ενδελεχή εξέταση, υπό το πρίσμα του δικαίου της Ένωσης, ορισμένων πτυχών των περί ιθαγένειας νομοθεσιών των κρατών μελών οι οποίες συνδέονται με την απώλεια της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης [24]. Μια τέτοια ευκαιρία παρουσιάστηκε εννέα έτη αργότερα, στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση Tjebbes κ.λπ. [25].

[19] Απόφαση Rottmann (σκέψη 41). Βλ., επίσης, προτάσεις του γενικού εισαγγελέα M. Poiares Maduro επί της ίδιας υποθέσεως (C-135/08, EU:C:2009:588, σημείο 20): «Αυτό που είναι βέβαιο πάντως είναι ότι, εφόσον μια περίπτωση εμπίπτει στο πεδίο του κοινοτικού δικαίου, η εκ μέρους των κρατών μελών άσκηση των αρμοδιοτήτων που εξακολουθούν να έχουν δεν μπορεί να εξαρτάται από τη διακριτική τους ευχέρεια, αλλά περιορίζεται από την υποχρέωση τήρησης των κοινοτικών κανόνων».

[20] Απόφαση Rottmann (σκέψη 41 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

[21] Βλ., μεταξύ άλλων, για μια θεωρητική ανάλυση της σχετικής με το θέμα αυτό νομολογίας, Konstadinides, T., «La fraternité européenne? The extent of national competence to condition the acquisition and loss of nationality from the perspective of EU citizenship», *European Law Review*, 2010, 35(3), σ. 401 έως 414, και Pudzianowska, D., «Warunki nabycia i utraty obywatelstwa Unii Europejskiej. Czy dochodzi do autonomizacji pojęcie obywatelstwa Unii?», σε Baranowska, G., Bodnar, A., Gliszczyńska-Grabias, A. (επιμ.), *Ochrona praw obywatelek i obywateli Unii Europejskiej*, Βαρσοβία, 2015, σ. 141 έως 154.

[22] Βλ., σχετικά με την απόφαση αυτή, Mengozzi, P., «Complémentarité et coopération entre la Cour de justice de l'Union européenne et les juges nationaux en matière de séjour dans l'Union des citoyens d'États tiers», *Il Diritto dell'Unione Europea*, 2013, αριθ. 1, σ. 29 έως 48, ιδίως σ. 34. Βλ.. επίσης, Barbou Des Places, S., «La nationalité des États membres et la citoyenneté de l'Union dans la jurisprudence communautaire: la nationalité sans frontières», *Revue des Affaires européennes*, Bruylant/Larcier, 2011, σ. 29 έως 50, ιδίως σ. 26: «Δεν είναι η αφαίρεση της ιθαγένειας αυτή καθαυτήν που ενδιαφέρει το δίκαιο της Ένωσης, αλλά το γεγονός ότι η αφαίρεση αυτή επηρεάζει την κατοχή της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης».

[23] Σκέψη 42. Όπως υπογράμμισε ο γενικός εισαγγελέας P. Mengozzi στις προτάσεις του επί της υποθέσεως Tjebbes κ.λπ. (C-221/17, EU:C:2018:572, σημείο 34):«[…] στην απόφαση Rottmann […], το Δικαστήριο, αντιθέτως προς τον γενικό εισαγγελέα [βλ. σημείο 13 των προτάσεων του γενικού εισαγγελέα M. Poiares Maduro επί της υποθέσεως Rottmann (C-135/08, EU:C:2009:588)], δεν αναζήτησε σύνδεσμο μεταξύ της ανακλήσεως της πολιτογραφήσεως του J. Rottmann και της ασκήσεως από αυτόν του δικαιώματός του ελεύθερης κυκλοφορίας εντός της Ένωσης». Βλ., επίσης, απόφαση της 8ης Μαρτίου 2011, Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124), της οποίας η σκέψη 42 βασίζεται στη σκέψη 42 της αποφάσεως Rottmann.

[24] Βλ., συναφώς, Shaw, J., «Setting the scene: the Rottmann case introduced», *Has the European Court of Justice Challenged Member State Sovereignty in Nationality Law*?, όπ.π., σ. 4.

[25] Υπενθυμίζεται ότι η απόφαση αυτή αφορούσε Ολλανδές υπηκόους οι οποίες είχαν την ιθαγένεια τρίτου κράτους και οι οποίες είχαν προσφύγει στα ολλανδικά δικαστήρια κατόπιν της αρνήσεως του Υπουργείου Εξωτερικών να εξετάσει τις αιτήσεις τους για ανανέωση του εθνικού διαβατηρίου. Η άρνηση του Υπουργείου στηριζόταν στον νόμο περί ολλανδικής ιθαγένειας, ο οποίος προέβλεπε, μεταξύ άλλων, ότι ένα ενήλικο άτομο χάνει την ιθαγένεια αυτή εάν έχει και αλλοδαπή ιθαγένεια και αν, επί συνεχές διάστημα δέκα ετών μετά την ενηλικίωσή του, είχε την κύρια διαμονή του εκτός των Κάτω Χωρών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

50. Στην εν λόγω απόφαση, αντικείμενο εξετάσεως υπό το πρίσμα του δικαίου της Ένωσης αποτέλεσε μια γενική προϋπόθεση αυτοδίκαιης απώλειας της ολλανδικής ιθαγένειας και, συνεπώς, της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης[26]. Το Δικαστήριο επιβεβαίωσε[27] την αρχή που είχε θέσει με την προηγούμενη νομολογία του[28]. Παραπέμποντας στις σκέψεις 42 και 45 της αποφάσεως Rottmann, το Δικαστήριο έκρινε ότι η περίπτωση πολιτών της Ένωσης οι οποίοι έχουν την ιθαγένεια ενός μόνον κράτους μέλους και οι οποίοι, με την απώλεια της ιθαγένειας αυτής, έρχονται αντιμέτωποι με την απώλεια της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης την οποία απονέμει το άρθρο 20 ΣΛΕΕ και των συνακόλουθων δικαιωμάτων, εμπίπτει, *λόγω της φύσεως και των συνεπειών της*, στο δίκαιο της Ένωσης και ότι, επομένως, τα κράτη μέλη οφείλουν, κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους στον τομέα της ιθαγένειας, να τηρούν το δίκαιο της Ένωσης[29].

51. Λαμβανομένου υπόψη του ως άνω νομολογιακού πλαισίου[30], το ερώτημα που τίθεται στην υπό κρίση υπόθεση είναι το εξής: εμπίπτει η περίπτωση της JY στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης;

52. Για τους λόγους που θα εκθέσω στη συνέχεια, είμαι πεπεισμένος ότι στο ερώτημα αυτό πρέπει να δοθεί καταφατική απάντηση.

2. Επί των συνεπειών της επίδικης αποφάσεως από την άποψη του δικαίου της Ένωσης

α) Η εφαρμογή των αρχών που απορρέουν από τις αποφάσεις Rottmann και Tjebbes κ.λπ. στην επίμαχη στην κύρια δίκη περίπτωση

53. Είναι βεβαίως αληθές ότι, εν προκειμένω, κατά τον κρίσιμο χρόνο για την εξέταση του βασίμου της προσφυγής της κύριας δίκης, ήτοι κατά τον χρόνο εκδόσεως της επίδικης αποφάσεως[31], η JY είχε ήδη καταστεί ανιθαγενής και, κατά συνέπεια, είχε απολέσει την ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης. Είναι επίσης αληθές ότι η απώλεια της ιδιότητας αυτής δεν αποτελεί άμεση συνέπεια της επίδικης αποφάσεως. Πράγματι, ο δημοσίου δικαίου δεσμός της JY με τη Δημοκρατία της Εσθονίας λύθηκε με απόφαση της Κυβερνήσεως του εν λόγω κράτους μέλους.

[26] Και όχι ατομική απόφαση αφαιρέσεως της ιθαγένειας, βασιζόμενη στη συμπεριφορά του ενδιαφερομένου, όπως στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση Rottmann.

[27] Βλ. σημεία 45 έως 50 των παρουσών προτάσεων.

[28] Απόφαση Tjebbes κ.λπ. (σκέψη 30 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Στις προτάσεις του επί της υποθέσεως Tjebbes κ.λπ. (C-221/17, EU:C:2018:572, σημείο 28), ο γενικός εισαγγελέας P. Mengozzi εκτίμησε ότι οι αναιρεσείουσες της κύριας δίκης στην υπόθεση εκείνη δεν είχαν απολέσει αμετάκλητα την ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης την οποία παρέχει το άρθρο 20 ΣΛΕΕ, αλλά είχαν βρεθεί σε «κατάσταση ικανή να οδηγήσει στην απώλεια της ιδιότητας αυτής», καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι οι επίμαχες στην υπόθεση εκείνη περιπτώσεις ενέπιπταν στο δίκαιο της Ένωσης. Εντούτοις, το Δικαστήριο, στην απόφασή του, δεν ανέλυσε τη δυνατότητα εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης.

[29] Απόφαση Tjebbes κ.λπ. (σκέψη 32). Παρατηρώ ότι από τη σκέψη αυτή προκύπτει ότι στο δίκαιο της Ένωσης εμπίπτουν, λόγω της φύσεως και των συνεπειών τους, όχι μόνον οι «καταστ[άσεις] που *είναι δυνατόν να έχ[ουν] ως αποτέλεσμα την απώλεια* της [εν λόγω] ιδιότητας» [απόφαση Rottmann, σκέψη 42], αλλά και εκείνες οι περιπτώσεις στις οποίες τα πρόσωπα «*έρχονται αντιμέτωπ[α] με την απώλεια* της ιδιότητας την οποία απονέμει το άρθρο 20 ΣΛΕΕ και των συνακόλουθων δικαιωμάτων». Η υπογράμμιση δική μου. Κατά την άποψή μου, η περιγραφή αυτής της δεύτερης κατηγορίας περιπτώσεων είναι πιο άμεση, δεδομένου ότι αφορά περιπτώσεις στις οποίες οι ενδιαφερόμενοι βρίσκονται *αναγκαστικώς* αντιμέτωποι με την απώλεια της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης.

[30] Βλ. σημεία 45 έως 50 των παρουσών προτάσεων.

[31] Βλ. σημείο 21 των παρουσών προτάσεων.

54. Επιπλέον, είναι προφανές ότι η απώλεια της εν λόγω ιδιότητας δεν αποτελεί συνέπεια μιας προϋποθέσεως απώλειας της ιθαγένειας [32], αλλά μιας προϋποθέσεως κτήσεως της ιθαγένειας, την οποία προβλέπει η αυστριακή νομοθεσία [33]. Συγκεκριμένα, οι αυστριακές αρχές αιτιολόγησαν τα ληφθέντα με την επίδικη απόφαση μέτρα επικαλούμενες το γεγονός ότι η JY δεν πληρούσε πλέον τις προϋποθέσεις κτήσεως της αυστριακής ιθαγένειας που προβλέπονται στο άρθρο 10, παράγραφος 1, σημείο 6, του StbG [34].

55. Όπως επισήμανα [35], λαμβανομένων υπόψη των ιδιαιτεροτήτων αυτών, η περίπτωση της JY διαφέρει από τις περιπτώσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι αποφάσεις Rottmann και Tjebbes κ.λπ. Ωστόσο, κατά τη γνώμη μου, οι περιστάσεις αυτές δεν είναι ικανές ώστε να θεωρηθεί ότι η περίπτωση της JY εκφεύγει του πεδίου εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης, τούτο δε για τους ακόλουθους λόγους.

56. Πρώτον, μολονότι οι αποφάσεις της Εσθονικής Κυβερνήσεως και της Wiener Landesregierung (Κυβερνήσεως του ομόσπονδου κράτους της Βιέννης) στηρίζονται βεβαίως στο σύστημα κτήσεως και απώλειας της ιθαγένειας δύο διαφορετικών εθνικών εννόμων τάξεων [36], εντούτοις συμμερίζομαι την άποψη της Επιτροπής ότι η ανάκληση της διαβεβαιώσεως περί πολιτογραφήσεως ενός προσώπου ανιθαγενούς κατά την ημερομηνία της ανακλήσεως αυτής πρέπει να εξετάζεται όχι μεμονωμένα, αλλά λαμβανομένου υπόψη και του γεγονότος ότι το πρόσωπο αυτό ήταν υπήκοος ενός άλλου κράτους μέλους και, επομένως, είχε την ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης [37]. Κατά συνέπεια, στο στάδιο αυτό, η εκ μέρους της JY απώλεια της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης πρέπει, κατά τη γνώμη μου, να εκτιμηθεί λαμβανομένης υπόψη όχι μόνον της αποφάσεως των εσθονικών αρχών, αλλά και της αυστριακής διαδικασίας πολιτογραφήσεως στο σύνολό της [38].

57. Δεύτερον, επαναλαμβάνω αυτό που ανέφερα και παραπάνω, ήτοι ότι η επιφύλαξη την οποία διατύπωσε το Δικαστήριο στην απόφαση Micheletti κ.λπ. [39] καταλαμβάνει τόσο τις προϋποθέσεις κτήσεως της ιθαγένειας όσο και τις προϋποθέσεις απώλειας αυτής. Η αρχή που καθιερώθηκε με τη συγκεκριμένη απόφαση επιβεβαιώθηκε στις αποφάσεις Rottmann [40] και Tjebbes κ.λπ. [41]. Κατά συνέπεια, η αρχή αυτή έχει εφαρμογή στις περιπτώσεις οι οποίες, όπως εν προκειμένω, αφορούν τις προϋποθέσεις κτήσεως της ιθαγένειας, *στον βαθμό που οι προϋποθέσεις αυτές έχουν ως συνέπεια την απώλεια της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης* για τον ενδιαφερόμενο. Επομένως, όταν πρόκειται για πολίτες της Ένωσης, η άσκηση της αρμοδιότητας στον τομέα της απώλειας και κτήσεως της ιθαγένειας, αφ' ης στιγμής *επηρεάζει το σύνολο των δικαιωμάτων που απονέμει και προστατεύει η έννομη τάξη της Ένωσης*, υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο υπό το πρίσμα του δικαίου της Ένωσης.

32 Είτε πρόκειται για προϋπόθεση αφαιρέσεως της ιθαγένειας που αποκτήθηκε διά πολιτογραφήσεως, όπως στην απόφαση Rottmann, είτε για προϋπόθεση αυτοδίκαιης απώλειας της ιθαγένειας, όπως στην απόφαση Tjebbes κ.λπ.

33 Βλ. σημείο 22 των παρουσών προτάσεων.

34 Βλ., συναφώς, σημείο 26 των παρουσών προτάσεων.

35 Βλ. σημεία 28 και 37 των παρουσών προτάσεων.

36 Η πρώτη απόφαση αφορά τη *διαδικασία απώλειας της* εσθονικής *ιθαγένειας*, ενώ η επίδικη απόφαση αφορά τη *διαδικασία κτήσεως της* αυστριακής *ιθαγένειας*.

37 Το γεγονός ότι η JY είχε την εσθονική ιθαγένεια και στη συνέχεια την αποποιήθηκε προκειμένου να συμμορφωθεί με την αυστριακή νομοθεσία διακρίνει την περίπτωσή της από εκείνη της υποθέσεως επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 20ής Φεβρουαρίου 2001, Kaur (C-192/99, EU:C:2001:106), στην οποία η M. Kaur, καθόσον δεν ανταποκρινόταν στον ορισμό του υπηκόου του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας, δεν είχε στερηθεί τα δικαιώματα που απορρέουν από την ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης, δεδομένου ότι ουδέποτε είχε αποκτήσει τέτοια δικαιώματα. Βλ., συναφώς, απόφαση Rottmann (σκέψη 49).

38 Σχετικά με την απόφαση των εσθονικών αρχών, βλ. σημεία 76 επ. των παρουσών προτάσεων.

39 Απόφαση της 7ης Ιουλίου 1992, Micheletti κ.λπ. (C-369/90, EU:C:1992:295, σκέψη 10). Βλ. σημεία 46 και 57 των παρουσών προτάσεων.

40 Σημεία 39 και 45.

41 Σημεία 30 και 32.

58. Στην προκειμένη περίπτωση, από το νομικό πλαίσιο που εκθέτει το αιτούν δικαστήριο προκύπτει ότι, κατά το άρθρο 20, παράγραφος 1, του StbG, η διαβεβαίωση περί χορηγήσεως της αυστριακής ιθαγένειας εξαρτάται από την αναγκαία (sine qua non) προϋπόθεση ότι ο ενδιαφερόμενος θα λύσει, εντός προθεσμίας δύο ετών, τον νομικό δεσμό του με το κράτος μέλος καταγωγής. Με άλλα λόγια, το πρόσωπο αυτό πρέπει να δεχθεί όχι μόνο να καταστεί ανιθαγενής, αλλά και να απολέσει την ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης[42].

59. Συναφώς, είναι σημαντικό να εξεταστεί, αφενός, ο οικειοθελής ή μη χαρακτήρας της αποποιήσεως της ιθαγένειας του κράτους μέλους καταγωγής και, αφετέρου, το ζήτημα της δικαιολογημένης προσδοκίας που δημιουργεί μια τέτοια διαβεβαίωση.

60. Όσον αφορά, κατ' αρχάς, τον χαρακτήρα *της προϋποθέσεως αποποιήσεως*, κατά την άποψη της Αυστριακής Κυβερνήσεως η JY αποποιήθηκε οικειοθελώς την εσθονική ιθαγένεια και, επομένως, παραιτήθηκε από την ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης. Μπορεί όμως μια τέτοια αποποίηση να χαρακτηριστεί «οικειοθελής»;

61. Αντιθέτως προς ό,τι υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, η Αυστριακή Κυβέρνηση, η περίπτωση υπηκόου κράτους μέλους ο οποίος, όπως η JY, αποποιείται την ιθαγένεια του κράτους καταγωγής του με *μοναδικό σκοπό να εκπληρώσει την προϋπόθεση* την οποία θέτει η εθνική νομοθεσία για τη λήψη της διαβεβαιώσεως περί χορηγήσεως της αυστριακής ιθαγένειας, συνεπώς δε, *με μοναδικό σκοπό να ανακτήσει την ιθαγένεια της Ένωσης*, δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως «οικειοθελής αποποίηση». Πράγματι, όπως υπογραμμίζει η Επιτροπή, η αποποίηση αυτή έλαβε χώρα αφότου οι αυστριακές αρχές παρείχαν στην JY τη διαβεβαίωση ότι, πλην της λύσεως του προηγούμενου δεσμού ιθαγένειας, πληρούνταν όλες οι λοιπές προϋποθέσεις για τη χορήγηση της αυστριακής ιθαγένειας. Κατά συνέπεια, είναι προφανές ότι η JY, όπως και η ίδια αναφέρει στις παρατηρήσεις της, επιθυμούσε να διατηρήσει την ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης.

62. Πιο συγκεκριμένα, δεδομένου ότι, στο πλαίσιο της διαβεβαιώσεως πολιτογραφήσεως, η αυστριακή νομοθεσία απαιτεί ως sine qua non προϋπόθεση την αποποίηση της αρχικής ιθαγένειας, διατηρώντας ωστόσο την ευχέρεια ανακλήσεως της διαβεβαιώσεως αυτής, η άσκηση της ευχέρειας ανακλήσεως θέτει *εξ ορισμού* τον ενδιαφερόμενο πολίτη της Ένωσης αντιμέτωπο με την απώλεια της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης και, συνεπώς, η περίπτωση αυτή εμπίπτει στο δίκαιο της Ένωσης.

63. Περαιτέρω, όσον αφορά *τις δικαιολογημένες προσδοκίες*, είναι πρόδηλο ότι, εφόσον για τη διαβεβαίωση περί χορηγήσεως της αυστριακής ιθαγένειας τίθεται ως προϋπόθεση η αποποίηση και η απώλεια της αρχικής ιθαγένειας, η διαβεβαίωση αυτή δημιουργεί δικαιολογημένες προσδοκίες στον ενδιαφερόμενο[43]. Ειδικότερα, κατά τη γνώμη μου, είναι προφανές ότι στην προκειμένη περίπτωση η δικαιολογημένη προσδοκία της JY να ανακτήσει την ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης εμπίπτει στο πεδίο προστασίας του δικαίου της Ένωσης[44]. Κατά συνέπεια, με

[42] Απαντώντας σε ερώτηση του Δικαστηρίου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Αυστριακή Κυβέρνηση εξήγησε ότι, όσον αφορά τους πολίτες της Ένωσης, μολονότι η εθνική νομοθεσία δεν τροποποιήθηκε, εντούτοις οι αυστριακές αρχές μετέβαλαν την πρακτική τους με σκοπό την αποφυγή της ανιθαγένειας.

[43] Σχετικά με τους μηχανισμούς προστασίας των δικαιολογημένων προσδοκιών στο πλαίσιο των εθνικών νομοθεσιών στον τομέα της ιθαγένειας, βλ. de Groot, G. R., και Wautelet, P., «Reflections on Quasi-Loss of Nationality from Comparative, International and European Perspectives», σε Carrera Nuñez, S. και de Groot, G. R. (επιμ.), *European Citizenship at the Crossroads. The Role of the European Union on Loss and Acquisition of Nationality*, Wolf Legal Publishers, Oisterwijk, σ. 117 έως 156, ιδίως σ. 138 επ.

[44] Όσον αφορά την επίδικη απόφαση, μπορεί να υποστηριχθεί ότι αντιτίθεται στην αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης όσον αφορά τη διατήρηση της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης, καθόσον η JY, η οποία υποχρεώθηκε να αποποιηθεί την αρχική της ιθαγένεια, είχε, κατά τη γνώμη μου, δικαιολογημένη και άξια προστασίας εμπιστοσύνη. Σχετικά με τους λόγους της μη εφαρμογής της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης στην περίπτωση του J. Rottmann, βλ. προτάσεις του γενικού εισαγγελέα M. Poiares Maduro επί της υποθέσεως Rottmann (C-135/08, EU:C:2009:588, σημείο 31).

την έκδοση αποφάσεως περί διαβεβαιώσεως πολιτογραφήσεως, οι αυστριακές αρχές οφείλουν να μεριμνούν ώστε ένας υπήκοος, όπως η JY, να μην απολέσει την ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης – ακόμη και στην περίπτωση τελέσεως παραβάσεων πριν ή μετά την έκδοση της διαβεβαιώσεως– καθιστώντας του ευχερέστερη την κτήση της ζητηθείσας ιθαγένειας. Όπως προκύπτει από την πρότασή μου επί του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος, εκτιμώ ότι, κατά την άσκηση της αρμοδιότητας αυτής, οι αυστριακές αρχές υποχρεούνται επίσης να λαμβάνουν υπόψη τις ειδικές περιστάσεις εκάστης περιπτώσεως, εφαρμόζοντας την αρχή της αναλογικότητας [45].

64. Η ανιθαγένεια την οποία επιβάλλει το αυστριακό σύστημα κτήσεως ιθαγένειας θέτει τον υπήκοο κράτους μέλους που επιθυμεί να αποκτήσει την αυστριακή ιθαγένεια, όπως η JY, αντιμέτωπο με την *προσωρινή απώλεια* της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης που απονέμει το άρθρο 20 ΣΛΕΕ. Ενδέχεται, όμως, να τον φέρει αντιμέτωπο, στη συνέχεια, και με τη *μόνιμη απώλεια* της εν λόγω ιδιότητας, δεδομένου ότι η διαβεβαίωση πολιτογραφήσεως μπορεί να ανακληθεί από τις αυστριακές αρχές λόγω τελέσεως παραβάσεως, όπως συνέβη εν προκειμένω, με αποτέλεσμα ο ενδιαφερόμενος να στερηθεί το *σύνολο των δικαιωμάτων που συνδέονται με την ιδιότητα αυτή*.

65. Εξ αυτού συνάγεται, όπως υποστήριξε και η Επιτροπή, ότι η ανάκληση της διαβεβαιώσεως πολιτογραφήσεως μετά τη λύση του δεσμού ιθαγένειας με το κράτος μέλος καταγωγής, συνδυαζόμενη με την απόρριψη της αιτήσεως πολιτογραφήσεως, ισοδυναμεί, λαμβανομένων υπόψη των συνεπειών της, με απόφαση ανακλήσεως της πολιτογραφήσεως. Εν προκειμένω, η ανάκληση αυτή έχει ως συνέπεια την απώλεια της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης.

66. Κατά συνέπεια, φρονώ ότι η περίπτωση ενός προσώπου το οποίο, αφού αποποιήθηκε την αρχική του ιθαγένεια προκειμένου να εκπληρώσει μια προϋπόθεση χορηγήσεως της ιθαγένειας που θέτει η νομοθεσία του κράτους μέλους υποδοχής, βρίσκεται αντιμέτωπο με απόφαση των αρχών του εν λόγω κράτους μέλους με την οποία ανακαλείται η διαβεβαίωση περί χορηγήσεως της ιθαγένειας και εξαιτίας της οποίας περιέρχεται σε κατάσταση μόνιμης απώλειας της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης και των δικαιωμάτων που συνδέονται με την ιδιότητα αυτή, εμπίπτει, λόγω της φύσεως και των συνεπειών της, στο δίκαιο της Ένωσης.

67. Το συμπέρασμα αυτό επιρρωννύεται, κατά την άποψή μου, όχι μόνον από την απόφαση Tjebbes κ.λπ. [46], αλλά και από τη νομολογία που απορρέει από τις αποφάσεις Ruiz Zambrano [47] και Lounes [48].

[45] Βλ. σημεία 102 επ. των παρουσών προτάσεων.

[46] Σκέψη 32. Όπως επισήμανα στο σημείο 50 των παρουσών προτάσεων, το Δικαστήριο κάνει λόγο στην απόφαση αυτή για «την απώλεια της ιδιότητας την οποία απονέμει το άρθρο 20 ΣΛΕΕ και των συνακόλουθων δικαιωμάτων».

[47] Απόφαση της 8ης Μαρτίου 2011 (C-34/09, EU:C:2011:124). Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 13ης Σεπτεμβρίου 2016, Rendón Marín (C-165/14, EU:C:2016:675, σκέψη 80), και της 8ης Μαΐου 2018, K.A. κ.λπ. (Οικογενειακή επανένωση στο Βέλγιο) (C-82/16, EU:C:2018:308, σκέψη 49).

[48] Απόφαση της 14ης Νοεμβρίου 2017 (C-165/16, EU:C:2017:862).

β) Η νομολογία που απορρέει από την απόφαση Ruiz Zambrano: η στέρηση της δυνατότητας πραγματικής απολαύσεως των δικαιωμάτων που απονέμονται με την ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης

68. Η δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 20 ΣΛΕΕ στην περίπτωση των υπηκόων κράτους μέλους οι οποίοι δεν έχουν ασκήσει το δικαίωμά τους ελεύθερης κυκλοφορίας και οι οποίοι, εξαιτίας αποφάσεως του εν λόγω κράτους μέλους, στερούνται τη δυνατότητα να απολαύσουν πραγματικά, κατά το ουσιώδες μέρος τους, τα δικαιώματα που συναρτώνται προς την ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης, αναγνωρίστηκε από το Δικαστήριο μετά την απόφαση Ruiz Zambrano [49].

69. Εφόσον με την ως άνω απόφαση το Δικαστήριο έκρινε ότι η επίμαχη στην υπόθεση εκείνη περίπτωση ενέπιπτε στο δίκαιο της Ένωσης, δεν βλέπω για ποιον λόγο να μην μπορεί να θεωρηθεί ότι εμπίπτει στο δίκαιο της Ένωσης και περίπτωση όπως αυτή της JY, στην οποία, λόγω της επίδικης αποφάσεως, μια υπήκοος κράτους μέλους βρέθηκε αντιμέτωπη με τη μόνιμη απώλεια της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης και, επομένως, με την απώλεια όχι απλώς της δυνατότητας απολαύσεως, *κατά το ουσιώδες μέρος τους, των δικαιωμάτων* που απονέμει το άρθρο 20 ΣΛΕΕ, αλλά με την απώλεια *του συνόλου των δικαιωμάτων αυτών*, όταν μάλιστα η JY, σε αντίθεση με τα τέκνα του G. Ruiz Zambrano, έχει ασκήσει το δικαίωμά της ελεύθερης κυκλοφορίας, μεταβαίνοντας και διαμένοντας νομίμως στο έδαφος άλλου κράτους μέλους.

70. Λαμβάνοντας υπόψη την τελευταία αυτή περίσταση, θα αναλύσω εν συντομία την επίμαχη στην κύρια δίκη περίπτωση υπό το πρίσμα της λογικής της προοδευτικής ενσωματώσεως περί της οποίας έγινε μνεία στην απόφαση Lounes [50].

γ) Η απόφαση Lounes: η λογική της προοδευτικής ενσωματώσεως

71. Επισημαίνω κατ' αρχάς ότι η JY, απαντώντας σε ερώτηση του Δικαστηρίου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, επιβεβαίωσε ότι διαμένει στην Αυστρία από το 1993 [51]. Συνεπώς, δεν αμφισβητείται ότι, μετά την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Εσθονίας στην Ένωση το 2004, διέμεινε και εργάστηκε στην Αυστρία, ως Εσθονή υπήκοος, με την ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης.

72. Επομένως, πέραν του γεγονότος ότι δεν αμφισβητείται ότι η JY είναι δικαιούχος των δικαιωμάτων που απονέμει στους πολίτες της Ένωσης το άρθρο 20 ΣΛΕΕ, η JY είναι επίσης δικαιούχος των δικαιωμάτων που απονέμει το άρθρο 21, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, κατά το οποίο

[49] Απόφαση της 8ης Μαρτίου 2011 (C-34/09, EU:C:2011:124, σκέψη 42). Συναφώς, η κατάσταση των τέκνων του G. Ruiz Zambrano, η οποία ενδέχεται να έχει «ως αποτέλεσμα να εμποδίζονται […] να απολαύσουν πράγματι, κατά το ουσιώδες μέρος τους, τα δικαιώματα που αποκτούν από την ιδιότητά τους του πολίτη της Ένωσης», και η κατάσταση του J. Rottmann, «που είναι δυνατόν να έχει ως αποτέλεσμα την απώλεια της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης που του απονέμει το άρθρο [20 ΣΛΕΕ] και των συνακόλουθων δικαιωμάτων» (απόφαση Rottmann, σκέψη 42) είναι συγκρίσιμες υπό την έννοια ότι, σε αμφότερες τις περιπτώσεις, η ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης κατέστη άνευ πρακτικής αποτελεσματικότητας. Βλ., επ' αυτού, τις προτάσεις μου επί των συνεκδικασθεισών υποθέσεων Rendón Marín και CS (C-165/14 και C-304/14, EU:C:2016:75, σημεία 114 και 115).

[50] Απόφαση της 14ης Νοεμβρίου 2017 (C-165/16, EU:C:2017:862). Υπενθυμίζεται ότι η υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση εκείνη αφορούσε Ισπανίδα υπήκοο η οποία, έχοντας διαμείνει στο Ηνωμένο Βασίλειο από το 1996, απέκτησε την ιθαγένεια του Ηνωμένου Βασιλείου με πολιτογράφηση το 2009, διατηρώντας παράλληλα την ισπανική της ιθαγένεια. Το 2014, τέλεσε γάμο με υπήκοο τρίτης χώρας. Η αίτηση που υπέβαλε ο σύζυγός της προκειμένου να του χορηγηθεί δελτίο διαμονής ως συζύγου πολίτη της Ένωσης απορρίφθηκε από τις αρχές του Ηνωμένου Βασιλείου με την αιτιολογία ότι αυτός είχε υπερβεί την επιτρεπόμενη διάρκεια διαμονής στο εν λόγω κράτος μέλος, κατά παράβαση της νομοθεσίας περί μεταναστεύσεως.

[51] Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Αυστριακή Κυβέρνηση επισήμανε ότι, πριν από την προσχώρηση της Δημοκρατίας της Εσθονίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η JY διέθετε πιστοποιητικό εγκαταστάσεως για υπηκόους τρίτων χωρών.

κάθε πολίτης της Ένωσης έχει το δικαίωμα να κυκλοφορεί και να διαμένει ελεύθερα στο έδαφος των κρατών μελών, υπό την επιφύλαξη των περιορισμών και με τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στις Συνθήκες και στις διατάξεις που θεσπίζονται για την εφαρμογή τους.

73. Συναφώς, κατά το Δικαστήριο, «τα δικαιώματα που παρέχει το άρθρο 21, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ στους πολίτες της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων των δευτερογενών δικαιωμάτων των μελών της οικογένειάς τους, αποσκοπούν, ιδίως, στο να ενθαρρύνουν την προοδευτική ενσωμάτωση του συγκεκριμένου πολίτη της Ένωσης στην κοινωνία του κράτους μέλους υποδοχής» [52]. Ένας πολίτης της Ένωσης όπως η JY, ο οποίος, αφού μετέβη, ασκώντας το δικαίωμά του ελεύθερης κυκλοφορίας, και διέμεινε για πολλά χρόνια στο έδαφος του κράτους μέλος υποδοχής, εν προκειμένω στην Αυστρία, δυνάμει και τηρουμένου του άρθρου 7, παράγραφος 1, ή του άρθρου 16, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/38/ΕΚ [53], επιθυμεί να αποκτήσει την ιθαγένεια αυτού του κράτους μέλους, επιδιώκει να ενσωματωθεί μονίμως στην κοινωνία του εν λόγω κράτους.

74. Κατά συνέπεια, όπως έκρινε το Δικαστήριο, «αν γινόταν δεκτό ότι ο πολίτης αυτός, ο οποίος διαθέτει τα δικαιώματα που του παρέχει το άρθρο 21, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ λόγω ασκήσεως του δικαιώματός του ελεύθερης κυκλοφορίας, πρέπει να στερηθεί τα δικαιώματα αυτά […], επειδή θέλησε, διά της πολιτογραφήσεώς του στο συγκεκριμένο κράτος μέλος, να ενσωματωθεί ακόμη περισσότερο στην κοινωνία του κράτους αυτού, τούτο θα αντέβαινε στη λογική της προοδευτικής ενσωματώσεως που ενθαρρύνει η διάταξη αυτή» [54].

75. Κατόπιν όλων των ανωτέρω, όπως ήδη επισήμανα, είμαι της γνώμης ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη περίπτωση εμπίπτει, λόγω της φύσεως και των συνεπειών της, στο δίκαιο της Ένωσης.

3. Επί της αποφάσεως της Δημοκρατίας της Εσθονίας δυνάμει της οποίας λύθηκε ο δεσμός ιθαγένειας της JY

76. Μολονότι από την ανάλυσή μου επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος προκύπτει ότι η εκ μέρους της JY απώλεια της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης είναι αποτέλεσμα της αυστριακής διαδικασίας πολιτογραφήσεως, εξεταζόμενης στο σύνολό της [55], εντούτοις θεωρώ σκόπιμο, στο σημείο αυτό, να εξηγήσω εν συντομία τους λόγους για τους οποίους εκτιμώ, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η Γαλλική Κυβέρνηση, ότι, *στο πλαίσιο της προδικαστικής παραπομπής της υπό κρίση υποθέσεως*, η απόφαση που πρέπει να εξεταστεί υπό το πρίσμα του δικαίου της Ένωσης δεν είναι η απόφαση των εσθονικών αρχών, αλλά η επίδικη απόφαση.

52 Απόφαση της 14ης Νοεμβρίου 2017, Lounes (C-165/16, EU:C:2017:862, σκέψη 56).

53 Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1612/68 και την κατάργηση των οδηγιών 64/221/ΕΟΚ, 68/360/ΕΟΚ, 72/194/ΕΟΚ, 73/148/ΕΟΚ, 75/34/ΕΟΚ, 75/35/ΕΟΚ, 90/364/ΕΟΚ, 90/365/ΕΟΚ και 93/96/ΕΟΚ (ΕΕ 2004, L 158, σ. 77). Όσον αφορά την επίμαχη στην κύρια δίκη περίπτωση, δεν μπορώ να αποκλείσω το ενδεχόμενο η JY να έχει αποκτήσει δικαίωμα μόνιμης διαμονής στο κράτος μέλος αυτό, σύμφωνα με το άρθρο 16, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/38. Συναφώς, επισημαίνω ότι αρκεί ο ενδιαφερόμενος να πληροί τις προϋποθέσεις για την αναγνώριση του δικαιώματος μόνιμης διαμονής, σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης, προκειμένου το δικαίωμα αυτό να γίνεται δεκτό από τα κράτη μέλη. Πρέπει να τονιστεί ότι, σύμφωνα με το άρθρο 11a, παράγραφος 4, σημείο 2, του StbG, εάν ο ενδιαφερόμενος είναι υπήκοος κράτους συμβαλλόμενου στη Συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (Συμφωνία ΕΟΧ), η αυστριακή ιθαγένεια μπορεί να του χορηγηθεί εφόσον αυτός διαμένει νομίμως και αδιαλείπτως στο ομοσπονδιακό έδαφος επί τουλάχιστον έξι έτη.

54 Απόφαση της 14ης Νοεμβρίου 2017, Lounes (C-165/16, EU:C:2017:862, σκέψη 58). Βλ., επίσης, προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Y. Bot επί της υποθέσεως Lounes (C-165/16, EU:C:2017:407, σημείο 86).

55 Βλ. σημείο 56 των παρουσών προτάσεων.

77. Με τις γραπτές παρατηρήσεις της, η Γαλλική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η εκ μέρους της ΔΥ απώλεια της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης είναι αποτέλεσμα μόνον της αποφάσεως των εσθονικών αρχών, οι οποίες, χωρίς να αναμείνουν να αποκτήσει πράγματι η ΔΥ την αυστριακή ιθαγένεια, έκαναν δεκτή την αίτησή της περί αποποιήσεως της εσθονικής ιθαγένειας. Κατά την άποψη της Γαλλικής Κυβέρνησης, η αίτηση πολίτη της Ένωσης περί αποποιήσεως της ιθαγένειας κράτους μέλους πρέπει να γίνεται δεκτή υπό τον όρο και μόνον της πραγματικής κτήσης της ιθαγένειας άλλου κράτους μέλους ή τρίτης χώρας, προκειμένου να αποφευχθεί η περιέλευση του πολίτη αυτού, έστω και προσωρινώς, σε κατάσταση ανιθαγένειας [56].

78. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Εσθονική Κυβέρνηση τόνισε, υποστηριζόμενη επ' αυτού από την Ολλανδική Κυβέρνηση και την Επιτροπή, ότι η Δημοκρατία της Εσθονίας δεν μπορούσε να αρνηθεί τη λύση του δεσμού ιθαγένειας με την ΔΥ. Ειδικότερα, εφόσον ένας Εσθονός υπήκοος ζητεί να αποποιηθεί την ιθαγένειά του και πληροί τις προϋποθέσεις που θέτει η εσθονική νομοθεσία, προσκομίζοντας τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, και ιδίως την εκδοθείσα από το οικείο κράτος μέλος διαβεβαίωση χορηγήσεως της ιθαγένειας με την οποία βεβαιώνεται ότι ο εν λόγω υπήκοος θα αποκτήσει την ιθαγένεια του κράτους αυτού, δεν είναι δυνατόν να απορρίψει τη συγκεκριμένη αίτηση.

79. Κατανοώ το επιχείρημα αυτό.

80. Το Δικαστήριο υπενθύμισε στην απόφαση Rottmann [57] ότι «οι αρχές που συνάγονται από την παρούσα απόφαση σχετικά με την αρμοδιότητα των κρατών μελών στον τομέα της ιθαγένειας και με την υποχρέωσή τους να τηρούν το δίκαιο της Ένωσης κατά την άσκηση της αρμοδιότητάς τους αυτής ισχύουν τόσο για το κράτος μέλος της πολιτογράφησης όσο και για το κράτος μέλος της αρχικής ιθαγένειας», διευκρινίζοντας πάντως ότι τούτο αφορά το «πλαίσιο της παρούσας αίτησης για την έκδοση προδικαστικής απόφασης».

81. Ασφαλώς, ένα μέτρο όπως αυτό που προβλέπει ο γαλλικός αστικός κώδικας παρέχει τη δυνατότητα διατηρήσεως της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης και αποτελεί, επομένως, ένα από τα μέσα με τα οποία οι αρχές ενός κράτους μέλους μπορούν να διασφαλίσουν ότι, σε περίπτωση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, το ενδιαφερόμενο πρόσωπο δεν θα απολέσει τη συγκεκριμένη ιδιότητα.

82. Εντούτοις, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαιτεροτήτων της υπό κρίση υποθέσεως, δεν μπορεί να προσαφθεί στην Εσθονική Κυβέρνηση ότι έκανε δεκτή την αίτηση της ΔΥ περί αποποιήσεως της ιθαγένειας του εν λόγω κράτους μέλους, δεδομένου ότι η αποποίηση αυτή αποτελεί αναγκαία (sine qua non) προϋπόθεση, επιβαλλόμενη από τη διαδικασία κτήσεως της αυστριακής ιθαγένειας στο πλαίσιο της διαβεβαιώσεως που παρέχουν οι αυστριακές αρχές. Όπως επισήμανα [58], η διαβεβαίωση αυτή δημιούργησε όχι μόνο δικαιολογημένες προσδοκίες στην ΔΥ, αλλά και στις εσθονικές αρχές, εμπιστοσύνη προστατευόμενη βάσει της αρχής της αμοιβαίας εμπιστοσύνης. Συναφώς, σύμφωνα με τις παρατηρήσεις της Εσθονικής Κυβερνήσεως κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, το άρθρο 26 του εσθονικού νόμου περί ιθαγένειας προβλέπει ότι η εν λόγω κυβέρνηση έχει τη δυνατότητα να μην αφαιρέσει την ιθαγένεια ενός ενδιαφερομένου εάν η αφαίρεση αυτή

[56] Η εν λόγω κυβέρνηση επισήμανε ότι το άρθρο 23-9, στοιχείο 1°, του γαλλικού αστικού κώδικα προβλέπει ότι η απώλεια της γαλλικής ιθαγένειας ισχύει από την ημερομηνία κτήσεως της αλλοδαπής ιθαγένειας, πράγμα που αποτρέπει την ανιθαγένεια. Η Εσθονική Κυβέρνηση, απαντώντας σε ερώτηση του Δικαστηρίου, επιβεβαίωσε ότι η εσθονική νομοθεσία δεν απαιτεί την προηγούμενη κτήση της νέας ιθαγένειας προκειμένου να εγκριθεί η λύση του δεσμού ιθαγένειας Εσθονού υπηκόου και ότι δεν είναι δυνατή η προσωρινή ή υπό αίρεση αποποίηση της εσθονικής ιθαγένειας.

[57] Σκέψη 62.

[58] Βλ. σημείο 63 των παρουσών προτάσεων.

προκαλεί κατάσταση ανιθαγένειας[59]. Δεδομένου ότι οι αυστριακές αρχές είχαν παράσχει διαβεβαίωση πολιτογραφήσεως, η Εσθονική Κυβέρνηση επισημαίνει ότι αδυνατούσε να προβλέψει ότι οι εν λόγω αρχές αυτές θα ανακαλούσαν τη διαβεβαίωση[60]. Ως εκ τούτου, η Δημοκρατία της Εσθονίας στηρίχθηκε στη διαβεβαίωση χορηγήσεως της ιθαγένειας, εκτιμώντας ότι μπορούσε να έχει δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ότι οι αυστριακές αρχές θα τηρούσαν τη διαβεβαίωση περί χορηγήσεως της ιθαγένειας. Εν πάση περιπτώσει, το εν λόγω κράτος μέλος υπογραμμίζει ότι, εάν δεν είχε εγκρίνει τη λύση του δεσμού ιθαγένειας, η JY δεν θα μπορούσε να ζητήσει τη χορήγηση της αυστριακής ιθαγένειας.

83. Φρονώ επομένως ότι, όσον αφορά την υπό κρίση υπόθεση, το εσθονικό δίκαιο, όπως εφαρμόστηκε εν προκειμένω, είναι σύμφωνο με το δίκαιο της Ένωσης.

84. Επιπλέον, είναι αναμφισβήτητο ότι η επίδικη απόφαση είναι αυτή που προκαλεί την εκ μέρους της JY μόνιμη απώλεια της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης και, επομένως, οι αυστριακές αρχές είναι αυτές που υποχρεούνται να μεριμνήσουν ώστε ένας υπήκοος όπως η JY να μην απολέσει την ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης την οποία απονέμει το άρθρο 20 ΣΛΕΕ, και να μη στερηθεί *το σύνολο των δικαιωμάτων που συνδέονται με την ιδιότητα αυτή*, κατά παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας.

85. Επομένως, θα αναλύσω το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα θεωρώντας ότι η επίδικη απόφαση είναι αυτή που πρέπει να τηρεί το δίκαιο της Ένωσης και, κατά συνέπεια, την αρχή της αναλογικότητας.

Γ. Επί του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος: η συμφωνία της επίδικης αποφάσεως με την αρχή της αναλογικότητας

86. Δεδομένου ότι η αρχή της αναλογικότητας βρίσκεται στον πυρήνα του δικαίου της Ένωσης, είναι προφανές ότι εάν το Δικαστήριο απαντήσει καταφατικά στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, όπως προτείνω, έπεται ότι και η απάντηση στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα θα πρέπει επίσης να είναι καταφατική. Τούτου δοθέντος, φρονώ ότι το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο να διευκρινίσει όχι μόνον εάν το αιτούν δικαστήριο οφείλει να ελέγξει τη συμβατότητα της επίδικης αποφάσεως με την αρχή της αναλογικότητας, αλλά και εάν οφείλει να εξακριβώσει τον αναλογικό ή μη χαρακτήρα της αποφάσεως αυτής.

87. Συνεπώς, το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να αναδιατυπωθεί ώστε να αφορά, κατ' ουσίαν, το ζήτημα κατά πόσον οι αρμόδιες εθνικές αρχές, συμπεριλαμβανομένων, ενδεχομένως, των εθνικών δικαστηρίων, υποχρεούνται να εξετάζουν εάν είναι συμβατή με την αρχή της αναλογικότητας η απόφαση περί ανακλήσεως της διαβεβαιώσεως χορηγήσεως της ιθαγένειας ενός κράτους μέλους –και περί απορρίψεως της αιτήσεως για τη χορήγηση της ιθαγένειας αυτής–, λαμβανομένων υπόψη των συνεπειών που επιφέρει η απόφαση αυτή στην

[59] Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι η Δημοκρατία της Εσθονίας δεν είναι συμβαλλόμενο κράτος στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την ιθαγένεια και, ως εκ τούτου, δεν υπόκειται στις υποχρεώσεις του άρθρου 8 της Συμβάσεως αυτής.

[60] Επομένως, θα μπορούσε να προσαφθεί σε κράτος μέλος ευρισκόμενο στην ίδια κατάσταση με τη Δημοκρατία της Εσθονίας ότι ενέκρινε τη λύση του δεσμού της ιθαγένειας, παρά το γεγονός ότι η ανιθαγένεια μπορούσε να προβλεφθεί, πράγμα το οποίο, τουλάχιστον κατά την άποψη της Εσθονικής Κυβερνήσεως, δεν συνέβαινε εν προκειμένω. Ειδικότερα, η JY υπέβαλε δήλωση αποποιήσεως της αρχικής της ιθαγένειας προκειμένου να μπορέσει να αποκτήσει την αυστριακή ιθαγένεια και να ανακτήσει την ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης. Η Εσθονική Κυβέρνηση ισχυρίστηκε επιπλέον ότι προβαίνει σε εκτίμηση αναλογικότητας για κάθε απόφαση στον τομέα της ιθαγένειας, ιδίως υπό το πρίσμα των ατομικών συνεπειών για τον ενδιαφερόμενο.

κατάσταση του ενδιαφερομένου προσώπου από την άποψη του δικαίου της Ένωσης, ήτοι τη μόνιμη απώλεια της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης, και, επομένως, εάν η απόφαση αυτή είναι σύμφωνη με την εν λόγω αρχή.

88. Προκειμένου να δοθεί απάντηση στο ερώτημα αυτό, θα εξετάσω, πρώτον, τον χαρακτήρα γενικού συμφέροντος του σκοπού που επιδιώκουν το άρθρο 20, παράγραφοι 1 και 2, και το άρθρο 10, παράγραφος 1, σημείο 6, του StbG, στα οποία στηρίζονται τόσο η διαβεβαίωση χορηγήσεως της ιθαγένειας όσο και η απόφαση ανακλήσεως της διαβεβαιώσεως αυτής, πριν υπεισέλθω, δεύτερον, στο ζήτημα της τηρήσεως της αρχής της αναλογικότητας όσον αφορά τις συνέπειες που επιφέρει η επίδικη απόφαση στην κατάσταση της JY, καθώς και του μη αναλογικού χαρακτήρα της επίδικης αποφάσεως.

1. Επί του σκοπού γενικού συμφέροντος που επιδιώκει η νομοθεσία στην οποία στηρίζεται η επίδικη απόφαση

89. Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι το αυστριακό δίκαιο της ιθαγένειας αποσκοπεί στην αποφυγή των περιπτώσεων πολλαπλής ιθαγένειας, όπως προκύπτει, μεταξύ άλλων, από το άρθρο 10, παράγραφος 3, σημείο 1, του StbG. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι η διαβεβαίωση του άρθρου 20, παράγραφος 1, του ως άνω νόμου θεμελιώνει δικαίωμα για τη χορήγηση της ιθαγένειας αποκλειστικώς και μόνον υπό την προϋπόθεση ότι αποδεικνύεται η λύση του αλλοδαπού δεσμού ιθαγένειας. Διευκρινίζει ότι το άρθρο 20, παράγραφος 2, του εν λόγω νόμου προβλέπει, εντούτοις, την ανάκληση της διαβεβαιώσεως αυτής εφόσον ο ενδιαφερόμενος δεν πληροί πλέον κάποια εκ των προϋποθέσεων που απαιτούνται για τη χορήγηση της ιθαγένειας, όπως η προβλεπόμενη στο άρθρο 10, παράγραφος 1, σημείο 6, του ίδιου νόμου.

90. Η Αυστριακή Κυβέρνηση εξηγεί στις παρατηρήσεις της ότι, κατά την εθνική νομοθεσία, μόνον εφόσον αυτός που ζητεί την ιθαγένεια αποδείξει, εντός της προβλεπόμενης προς τούτο προθεσμίας, τη λύση του δεσμού του με το κράτος μέλος καταγωγής και εφόσον εξακολουθεί να πληροί τις λοιπές προϋποθέσεις χορηγήσεως, θα του χορηγηθεί η αυστριακή ιθαγένεια.

91. Υπενθυμίζω, κατ' αρχάς, ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι είναι θεμιτό να επιθυμεί ένα κράτος μέλος να προστατεύσει, αφενός, την ιδιαίτερη σχέση αλληλεγγύης και πίστεως που υπάρχει μεταξύ του ίδιου και των υπηκόων του και, αφετέρου, την αμοιβαιότητα δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που αποτελούν το θεμέλιο του δεσμού της ιθαγένειας[61]. Συναφώς, το άρθρο 20, παράγραφοι 1 και 2, και το άρθρο 10, παράγραφος 1, σημείο 6, του StbG, στα οποία στηρίζεται η διαβεβαίωση περί χορηγήσεως της ιθαγένειας και η απόφαση ανακλήσεως της διαβεβαιώσεως αυτής, εμπίπτουν στην άσκηση της αρμοδιότητας της Δημοκρατίας της Αυστρίας ως προς τον καθορισμό των προϋποθέσεων κτήσεως και απώλειας της αυστριακής ιθαγένειας.

92. Είναι θεμιτό ένα κράτος μέλος να προβλέπει ότι το δικαίωμα στη χορήγηση της ιθαγένειας, βάσει εθνικών διατάξεων όπως το άρθρο 20, παράγραφος 1, του StbG, εξαρτάται από τη μόνη προϋπόθεση ότι αποδεικνύεται η λύση του δεσμού ιθαγένειας με άλλο κράτος μέλος ή με τρίτο

[61] Αποφάσεις Rottmann (σκέψη 51) και Tjebbes κ.λπ. (σκέψη 33).

κράτος[62]. Τούτο επιρρωννύεται, μεταξύ άλλων, από το άρθρο 1 της Συμβάσεως για την εξάλειψη των περιπτώσεων πολλαπλής ιθαγένειας[63] και από το γράμμα του άρθρου 7, παράγραφος 2, της Συμβάσεως για την εξάλειψη της ανιθαγένειας[64].

93. Όσον αφορά την ανάκληση της διαβεβαιώσεως περί χορηγήσεως της ιθαγένειας, η οποία στηρίζεται στο άρθρο 20, παράγραφος 2, και στο άρθρο 10, παράγραφος 1, σημείο 6, του StbG, φρονώ ότι αυτή επιδιώκει, κατ' αρχήν, θεμιτό σκοπό.

94. Ωστόσο, θέλω να τονίσω ότι, κατά την άσκηση της αρμοδιότητάς τους στον τομέα της κτήσεως και της απώλειας της ιθαγένειας, τα κράτη μέλη οφείλουν να τηρούν τις υποχρεώσεις που πηγάζουν από το δίκαιο της Ένωσης, όπως αυτό προκύπτει από τη νομολογία που εξετάστηκε στο πλαίσιο της αναλύσεως του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος. Επίσης, η αρμοδιότητα αυτή πρέπει να ασκείται τηρουμένου όχι μόνον του δικαίου της Ένωσης, αλλά και του διεθνούς δικαίου.

95. Συναφώς, όσον αφορά το άρθρο 7, παράγραφος 2, της Συμβάσεως για την εξάλειψη της ανιθαγένειας[65], παρατηρώ ότι από τα συμπεράσματα της συναντήσεως εμπειρογνωμόνων για την ερμηνεία της Συμβάσεως για την εξάλειψη της ανιθαγένειας, τα οποία δημοσιεύθηκαν από την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (στο εξής: UNHCR), σχετικά με το άρθρο 7, παράγραφος 2, της Συμβάσεως αυτής, προκύπτει ότι «η απώλεια της ιθαγένειας μπορεί να επιτραπεί μόνον *εάν η διαβεβαίωση δεν εξαρτάται από αίρεση*»[66]. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα συμπεράσματα αυτά, «υφίσταται σιωπηρή υποχρέωση βάσει της Συμβάσεως του 1961 ότι, *αφ' ης στιγμής εκδοθούν, οι διαβεβαιώσεις δεν μπορούν να ανακληθούν με την αιτιολογία ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις πολιτογραφήσεως*, καθόσον τούτο θα καθιστούσε τον ενδιαφερόμενο ανιθαγενή»[67]. Επιπλέον, το άρθρο 8 της ίδιας Συμβάσεως απαγορεύει στα Συμβαλλόμενα Κράτη να στερούν από ένα άτομο την υπηκοότητά του «εάν αυτή η στέρηση συνεπάγεται ανιθαγένεια». Κατά συνέπεια, αμφιβάλλω εάν είναι θεμιτή, υπό το πρίσμα του διεθνούς δικαίου, διάταξη της νομοθεσίας, όπως αυτή του άρθρου 20, παράγραφος 2, του StbG, η οποία παρέχει την ευχέρεια ανακλήσεως της διαβεβαιώσεως αυτής εάν ο ενδιαφερόμενος δεν πληροί πλέον έστω και μία εκ των προϋποθέσεων που απαιτούνται για τη χορήγηση της ιθαγένειας, όπως αυτή του άρθρου 10, παράγραφος 1, σημείο 6, του εν λόγω νόμου, με αποτέλεσμα να περιέρχεται σε κατάσταση ανιθαγένειας[68].

96. Τούτου λεχθέντος, παρατηρώ επίσης ότι τα συμπεράσματα και οι κατευθυντήριες αρχές σχετικά με τη Σύμβαση για την εξάλειψη της ανιθαγένειας, τα οποία δημοσιεύθηκαν από την UNHCR, εμπίπτουν στο ήπιο δίκαιο («soft law»), ήτοι έχουν ορισμένο κύρος, όχι όμως δεσμευτική ισχύ. Εν πάση περιπτώσει, είναι βέβαιο ότι τα συμπεράσματα αυτά περιέχουν χρήσιμες επισημάνσεις για τα κράτη μέλη. Εναπόκειται, εντούτοις, στο αιτούν δικαστήριο να εκτιμήσει εν προκειμένω τα στοιχεία αυτά.

[62] Η Σύμβαση για την ιθαγένεια προβλέπει, στο άρθρο 4, ότι «οι περί ιθαγένειας κανόνες κάθε Συμβαλλόμενου Κράτους πρέπει να διέπονται από τις αρχές, μεταξύ άλλων, ότι κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα σε μια ιθαγένεια και ότι η ανιθαγένεια πρέπει να αποτρέπεται».

[63] Βλ. σημείο 6 των παρουσών προτάσεων.

[64] Βλ. σημείο 3 των παρουσών προτάσεων. Βλ., επίσης, άρθρο 8, παράγραφος 3, στοιχείο α', σημείο ιι, της εν λόγω Συμβάσεως.

[65] Βλ. σημείο 3 των παρουσών προτάσεων. Βλ., επίσης, άρθρο 8, παράγραφος 3, στοιχείο α', σημείο ιι, της εν λόγω Συμβάσεως.

[66] Expert Meeting. Interpreting the 1961 Statelessness Convention and Avoiding Statelessness resulting from Loss and Deprivation of Nationality. Summary Conclusions, UNHCR, Τύνιδα, Τυνησία, 31 Οκτωβρίου – 1η Νοεμβρίου 2013, σ. 1 έως 15, ιδίως σ. 10, παράγραφος 44. Τα συμπεράσματα είναι διαθέσιμα στην ακόλουθη διεύθυνση: https://www.refworld.org/pdfid/533a754b4.pdf. Η υπογράμμιση δική μου.

[67] Όπ.π., σ. 10, παράγραφος 45.

[68] Βλ. άρθρο 4 της Συμβάσεως για την ιθαγένεια. Βλ., επίσης, άρθρο 15, παράγραφος 2, της Οικουμενικής Διακηρύξεως των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, η οποία εγκρίθηκε από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στις 10 Δεκεμβρίου 1948, το οποίο προβλέπει ότι «[κ]ανείς δεν μπορεί να στερηθεί αυθαίρετα την ιθαγένειά του ούτε το δικαίωμα να αλλάξει ιθαγένεια».

97. Θα εξετάσω εν συνεχεία την αναλογικότητα των συνεπειών της επίδικης αποφάσεως στην επίμαχη στην κύρια δίκη περίπτωση.

2. Επί της τηρήσεως της αρχής της αναλογικότητας όσον αφορά τις συνέπειες που επιφέρει η επίδικη απόφαση στην κατάσταση της JY

98. Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι δεν πραγματοποιήθηκε έλεγχος της αναλογικότητας της επίδικης αποφάσεως υπό το πρίσμα του δικαίου της Ένωσης.

99. Συναφώς, οφείλω να επισημάνω ότι εναπόκειται στις εθνικές αρμόδιες αρχές και στα εθνικά δικαστήρια να εξακριβώσουν αν η απόφαση με την οποία ανακαλείται η διαβεβαίωση περί χορηγήσεως της ιθαγένειας και απορρίπτεται η αίτηση χορηγήσεως της ιθαγένειας αυτής, *εφόσον καθιστά μόνιμη την απώλεια της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης και των δικαιωμάτων που απορρέουν από αυτήν*, συνάδει προς την αρχή της αναλογικότητας όσον αφορά τις συνέπειές της στην κατάσταση του ενδιαφερομένου και, ενδεχομένως, στην κατάσταση των μελών της οικογένειάς του από τη σκοπιά του δικαίου της Ένωσης[69]. Επομένως, για να είναι τέτοια απόφαση συμβατή με την αρχή της αναλογικότητας, οι σχετικοί εθνικοί κανόνες πρέπει να καθιστούν δυνατή την εξατομικευμένη εξέταση των συνεπειών που επιφέρει η ανάκληση της διαβεβαιώσεως από την άποψη του δικαίου της Ένωσης[70].

100. Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν αυτό καθαυτό το γεγονός ότι η JY παραιτήθηκε από την ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης και έλυσε με δική της πρωτοβουλία τον δεσμό ιθαγένειας με τη Δημοκρατία της Εσθονίας μπορεί να είναι καθοριστικής σημασίας στο πλαίσιο του ελέγχου αναλογικότητας.

101. Όπως προανέφερα[71], τόσο η ανιθαγένεια όσο και η εκ μέρους της JY απώλεια της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης είναι αποτέλεσμα της αυστριακής διαδικασίας πολιτογραφήσεως, εξεταζόμενης στο σύνολό της. Επομένως, εκτιμώ ότι η κατάσταση ενός υπηκόου κράτους μέλους, όπως η JY, η οποία αποποιήθηκε την ιθαγένεια του κράτους καταγωγής της με μοναδικό σκοπό να εκπληρώσει την προϋπόθεση σχετικά με τη διαβεβαίωση περί χορηγήσεως της αυστριακής ιθαγένειας που επιβάλλει η εθνική νομοθεσία[72] και, συνεπώς, με μοναδικό σκοπό να ανακτήσει την ιθαγένεια της Ένωσης, δεν ασκεί *καμία επιρροή* προκειμένου να διαπιστωθεί κατά πόσον η ανάκληση της διαβεβαιώσεως περί χορηγήσεως της ιθαγένειας είναι σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας. Ως εκ τούτου, η αποποίηση αυτή δεν μπορεί να θεωρηθεί κρίσιμο κριτήριο για την εκτίμηση των περιστάσεων που αφορούν την ατομική κατάσταση του ενδιαφερομένου.

α) Επί των περιστάσεων που αφορούν την ατομική κατάσταση του ενδιαφερομένου

102. Υπενθυμίζω ότι, σύμφωνα με τη νομολογία που απορρέει από την απόφαση Rottmann[73], οι περιστάσεις που αφορούν την ατομική κατάσταση του ενδιαφερομένου και, ενδεχομένως, των μελών της οικογένειάς του, οι οποίες ενδέχεται να είναι κρίσιμες για τον έλεγχο στον οποίο οφείλουν να προβούν οι αρμόδιες αρχές και τα εθνικά δικαστήρια, είναι, μεταξύ άλλων, η

69 Πρβλ. απόφαση Tjebbes κ.λπ. (σκέψη 40 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

70 Κατά το Δικαστήριο, τούτο ισχύει και στην περίπτωση απώλειας της ιθαγένειας, ακόμη και αν αυτή αποκτήθηκε με απατηλή ενέργεια. Πρβλ. απόφαση Rottmann (σκέψη 59).

71 Βλ. σημείο 56 των παρουσών προτάσεων.

72 Πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι η προϋπόθεση αυτή ισχύει για όλους τους αιτούντες την αυστριακή ιθαγένεια.

73 Σκέψη 56.

βαρύτητα της παραβάσεως που έχει τελέσει ο ενδιαφερόμενος, ο χρόνος που μεσολαβεί μεταξύ της ημερομηνίας παροχής της διαβεβαιώσεως και της ημερομηνίας ανακλήσεώς της και η δυνατότητα του ενδιαφερομένου να ανακτήσει την αρχική του ιθαγένεια [74].

1) Η φύση των παραβάσεων

103. Διατηρώ αμφιβολίες ως προς το αν η επίδικη απόφαση είναι δικαιολογημένη λαμβανομένης υπόψη της φύσεως των παραβάσεων της JY.

104. Στην JY προσάπτεται, αφενός, ότι τέλεσε, αφότου της παρασχέθηκε η διαβεβαίωση ότι θα της χορηγηθεί η αυστριακή ιθαγένεια, δύο σοβαρές διοικητικές παραβάσεις, εκ των οποίων η πρώτη συνίσταται στη μη επικόλληση του σήματος τεχνικού ελέγχου στο όχημά της και η δεύτερη στην οδήγηση μηχανοκίνητου οχήματος υπό την επήρεια οινοπνεύματος και, αφετέρου, ότι είναι υπεύθυνη για την τέλεση οκτώ διοικητικών παραβάσεων κατά το διάστημα μεταξύ 2007 και 2013, ήτοι προτού της παρασχεθεί η εν λόγω διαβεβαίωση.

105. Όσον αφορά τις οκτώ διοικητικές παραβάσεις, συμμερίζομαι την άποψη της JY και της Επιτροπής ότι οι παραβάσεις αυτές ήταν γνωστές κατά τον χρόνο εκδόσεως της επίμαχης διαβεβαιώσεως και δεν εμπόδισαν τη χορήγησή της. Επομένως, οι παραβάσεις αυτές δεν πρέπει να ληφθούν υπόψη για την εκτίμηση της βαρύτητας των παραβάσεων της JY.

106. Όσον αφορά τις δύο σοβαρές διοικητικές παραβάσεις, το αιτούν δικαστήριο εξηγεί ότι, κατά την εθνική νομολογία, η μεν πρώτη παράβαση θέτει σε κίνδυνο τη δημόσια οδική ασφάλεια, η δε δεύτερη θέτει σε ιδιαίτερο κίνδυνο την ασφάλεια των λοιπών χρηστών του οδικού δικτύου. Η τελευταία αυτή παράβαση θα μπορούσε να συνιστά, αφ' εαυτής, αποφασιστικό στοιχείο ώστε να συναχθεί ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση της ιθαγένειας που προβλέπει το άρθρο 10, παράγραφος 1, σημείο 6, του StbG.

107. Με τις παρατηρήσεις της, η Αυστριακή Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι από τον συνδυασμό των διατάξεων του άρθρου 20, παράγραφος 2, και του άρθρου 10, παράγραφος 1, σημείο 6, του StbG διασφαλίζεται ότι η διαβεβαίωση περί χορηγήσεως της αυστριακής ιθαγένειας μπορεί να ανακληθεί μόνο για σοβαρό λόγο δημοσίου συμφέροντος, ο οποίος συνίσταται στο ότι ο ενδιαφερόμενος δεν παρέχει (ή δεν παρέχει πλέον) τα εχέγγυα, βάσει της προηγούμενης συμπεριφοράς του, ότι δεν αποτελεί κίνδυνο για τη δημόσια ειρήνη, τάξη και ασφάλεια ούτε θέτει σε κίνδυνο άλλα δημόσια συμφέροντα τα οποία απαριθμούνται στο άρθρο 8, παράγραφος 2, της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών.

108. Προφανώς συμφωνώ ότι για τέτοιου είδους συμπεριφορές πρέπει να επιβάλλονται κυρώσεις. Είναι όμως δυνατόν μια απόφαση με την οποία ανακαλείται η διαβεβαίωση περί χορηγήσεως της ιθαγένειας, και η οποία καθιστά μόνιμη την απώλεια της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης για τον ενδιαφερόμενο, να θεμελιωθεί σε διοικητικές παραβάσεις που αφορούν την οδική ασφάλεια;

109. Φρονώ πως όχι.

[74] Όσον αφορά τις περιστάσεις αυτές, επισημαίνω ότι η απαρίθμησή τους στην εν λόγω απόφαση δεν θεσπίζει κανόνα numerus clausus.

110. Πρώτον, η JY επισημαίνει στις παρατηρήσεις της ότι ούτε η πρώτη [75] ούτε η δεύτερη σοβαρή παράβαση [76] μπορούσαν να έχουν ως συνέπεια την αφαίρεση της άδειας οδηγήσεώς της. Συναφώς, οφείλω να επισημάνω ότι από την απάντηση της Αυστριακής Κυβερνήσεως σε ερώτηση του Δικαστηρίου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση προκύπτει ότι η αυστριακή νομοθεσία δεν προβλέπει αναστολή ισχύος της άδειας οδηγήσεως σε περίπτωση οδηγήσεως υπό την επήρεια οινοπνεύματος με ποσοστό αλκοολαιμίας όπως αυτό της JY.

111. Δεύτερον, όπως εξήγησα στο σημείο 69 των παρουσών προτάσεων, η περίπτωση κατά την οποία, όπως εν προκειμένω, υπήκοος κράτους μέλους είναι αντιμέτωπος με τη μόνιμη απώλεια της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης και, ως εκ τούτου, με την απώλεια *του συνόλου των δικαιωμάτων που απονέμει το άρθρο 20 ΣΛΕΕ*, είναι συγκρίσιμη με εκείνη στην οποία ο ενδιαφερόμενος είναι αντιμέτωπος με *την απώλεια της δυνατότητας απολαύσεως, κατά το ουσιώδες μέρος τους, των δικαιωμάτων που παρέχει το άρθρο αυτό*, υπό την έννοια ότι και στις δύο αυτές περιπτώσεις η ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης στερείται της πρακτικής αποτελεσματικότητάς της [77].

112. Κατά συνέπεια, φρονώ ότι στην υπό κρίση περίπτωση έχει εφαρμογή [78] η νομολογία σχετικά με τη δυνατότητα εισαγωγής περιορισμών στην άσκηση του δικαιώματος διαμονής βάσει του άρθρου 20 ΣΛΕΕ, κατά την οποία η διάταξη αυτή δεν θίγει τη δυνατότητα των κρατών μελών να επικαλούνται εξαίρεση αναγόμενη, μεταξύ άλλων, σε λόγους τηρήσεως της δημοσίας τάξεως και διαφυλάξεως της δημόσιας ασφάλειας [79]. Συναφώς, όπως έχει επίσης κρίνει το Δικαστήριο, οι έννοιες της «δημόσιας τάξεως» και της «δημόσιας ασφάλειας», ως δικαιολογητικές βάσεις παρεκκλίσεως από το δικαίωμα διαμονής των πολιτών της Ένωσης ή των μελών των οικογενειών τους, πρέπει να ερμηνεύονται στενά, ώστε το περιεχόμενό τους να μη δύναται να καθορίζεται μονομερώς από τα κράτη μέλη άνευ ελέγχου εκ μέρους των θεσμικών οργάνων της Ένωσης [80]. Το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η έννοια της απειλής της «δημοσίας τάξεως» προϋποθέτει, εν πάση περιπτώσει, πέραν της διασαλεύσεως της κοινωνικής ειρήνης την οποία συνεπάγεται κάθε παράβαση του νόμου, την ύπαρξη πραγματικής, ενεστώσας και αρκούντως σοβαρής απειλής κατά θεμελιώδους συμφέροντος της κοινωνίας. Όσον αφορά την έννοια της «δημόσιας ασφάλειας», από τη εν λόγω νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η έννοια αυτή καλύπτει τόσο την εσωτερική ασφάλεια του κράτους μέλους όσο και την εξωτερική ασφάλειά του και ότι, κατά συνέπεια, η δημόσια ασφάλεια δύναται να απειλείται από την παρακώλυση της λειτουργίας των θεσμών και των βασικών δημοσίων υπηρεσιών, καθώς και από τον κίνδυνο για την επιβίωση του πληθυσμού ή σοβαρής διαταράξεως των εξωτερικών σχέσεων ή της ειρηνικής συνυπάρξεως των λαών ή ακόμη από βλάβη των στρατιωτικών συμφερόντων [81].

113. Συνεπώς, φρονώ ότι, λαμβανομένων υπόψη των διοικητικών παραβάσεων που τέλεσε η JY, η ανάκληση της διαβεβαιώσεως περί χορηγήσεως της ιθαγένειας δεν θεμελιώνεται στην ύπαρξη πραγματικής, ενεστώσας και αρκούντως σοβαρής απειλής για τη δημόσια τάξη ή τη δημόσια ασφάλεια.

75 Η JY ανέφερε ότι το πρόστιμο ανερχόταν σε 112 ευρώ.

76 Η JY ανέφερε ότι το πρόστιμο ανερχόταν σε 300 ευρώ.

77 Βλ., επίσης, υποσημείωση 49 των παρουσών προτάσεων.

78 Σημειώνω το γεγονός ότι, με τη νομολογία αυτή, το Δικαστήριο δεν παραπέμπει ρητώς στα άρθρα 27 και 28 της οδηγίας 2004/38.

79 Απόφαση της 13ης Σεπτεμβρίου 2016, Rendón Marín (C-165/14, EU:C:2016:675, σκέψη 81).

80 Απόφαση της 13ης Σεπτεμβρίου 2016, Rendón Marín (C-165/14, EU:C:2016:675, σκέψη 82). Βλ., επίσης, αποφάσεις της 4ης Δεκεμβρίου 1974, van Duyn (41/74, EU:C:1974:133, σκέψη 18)· της 26ης Φεβρουαρίου 1975, Bonsignore (67/74, EU:C:1975:34, σκέψη 6)· της 28ης Οκτωβρίου 1975, Rutili (36/75, EU:C:1975:137, σκέψη 27)· της 27ης Οκτωβρίου 1977, Bouchereau (30/77, EU:C:1977:172, σκέψη 33)· της 19ης Ιανουαρίου 1999, Calfa (C-348/96, EU:C:1999:6, σκέψη 23), και της 29ης Απριλίου 2004, Ορφανόπουλος και Oliveri (C-482/01 και C-493/01, EU:C:2004:262, σκέψεις 64 και 65).

81 Απόφαση της 13ης Σεπτεμβρίου 2016, Rendón Marín (C-165/14, EU:C:2016:675, σκέψη 83).

2) Το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε μεταξύ της ημερομηνίας παροχής της διαβεβαιώσεως και της ημερομηνίας ανακλήσεώς της

114. Όσον αφορά τη συνεκτίμηση από τις αρμόδιες αρχές και τα εθνικά δικαστήρια του χρονικού διαστήματος που μεσολάβησε μεταξύ της ημερομηνίας παροχής της διαβεβαιώσεως και της ημερομηνίας ανακλήσεώς της, υπενθυμίζω ότι η απόφαση λύσεως του δεσμού ιθαγένειας της ΗΥ με τη Δημοκρατία της Εσθονίας εκδόθηκε στις 27 Αυγούστου 2015 και ότι η απόφαση για την ανάκληση της διαβεβαιώσεως περί χορηγήσεως της αυστριακής ιθαγένειας εκδόθηκε στις 6 Ιουλίου 2017.

115. Κατά τη γνώμη μου, το χρονικό διάστημα μεταξύ των δύο αυτών αποφάσεων είναι υπερβολικά μεγάλο, εάν ληφθούν, ιδίως, υπόψη οι συνέπειες για την ενδιαφερομένη η οποία, επί δύο σχεδόν έτη μετά την αποποίηση της αρχικής της ιθαγένειας, βρισκόταν σε κατάσταση ανιθαγένειας και, ως εκ τούτου, στερούνταν όλων των δικαιωμάτων που συνδέονται με την ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματός της ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής.

3) Οι περιορισμοί στην άσκηση του δικαιώματος κυκλοφορίας και διαμονής στο έδαφος του συνόλου της Ένωσης

116. Όσον αφορά τους περιορισμούς στην άσκηση του δικαιώματος κυκλοφορίας και διαμονής στο έδαφος του συνόλου της Ένωσης, οι αρμόδιες αρχές και τα εθνικά δικαστήρια πρέπει επίσης να λαμβάνουν υπόψη το γεγονός ότι, κατόπιν της ανακλήσεως της διαβεβαιώσεως περί χορηγήσεως της ιθαγένειας, ο ενδιαφερόμενος, όπως ισχύει στην περίπτωση της ΗΥ, δεν θα είναι πλέον σε θέση να ανακτήσει την ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης και ότι, επομένως, η απώλεια της ιδιότητας αυτής θα καταστεί μόνιμη.

117. Όπως συμβαίνει εν προκειμένω, το ενδιαφερόμενο πρόσωπο, μεταξύ άλλων, θα απολέσει το δικαίωμά του να κυκλοφορεί και να διαμένει ελεύθερα στο έδαφος των κρατών μελών και, ενδεχομένως, θα αντιμετωπίσει δυσχέρειες σχετικά με τη μετάβασή του σε άλλα κράτη μέλη, ιδίως στην Εσθονία, προκειμένου να διατηρήσει στο κράτος αυτό πραγματικούς δεσμούς και τακτικές επαφές με μέλη της οικογένειάς του, να ασκήσει εκεί την επαγγελματική του δραστηριότητα ή να προβεί εκεί στις αναγκαίες ενέργειες για την άσκηση τέτοιας δραστηριότητας στην Αυστρία ή σε άλλα κράτη μέλη.

4) Η δυνατότητα του ενδιαφερομένου να ανακτήσει την αρχική του ιθαγένεια

118. Όσον αφορά τη δυνατότητα του ενδιαφερομένου να ανακτήσει την αρχική του ιθαγένεια, από την απάντηση της Εσθονικής Κυβερνήσεως σε ερώτηση του Δικαστηρίου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση προκύπτει ότι, κατά το εσθονικό δίκαιο, τούτο είναι αδύνατο μετά τη λύση του δεσμού ιθαγένειας με το πρόσωπο αυτό, δεδομένου ότι μία εκ των προϋποθέσεων που πρέπει να πληρούνται για την απόκτηση της εν λόγω ιθαγένειας είναι η διαμονή επί οκτώ έτη στο κράτος μέλος αυτό. Επομένως, οι αυστριακές αρχές δεν πρέπει να παραβλέψουν το γεγονός αυτό.

5) Η ομαλή εξέλιξη του οικογενειακής και της επαγγελματικής ζωής

119. Από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι εναπόκειται, ειδικότερα, στις αρμόδιες εθνικές αρχές και, ενδεχομένως, στα εθνικά δικαστήρια να βεβαιωθούν ότι η απώλεια της ιθαγένειας του οικείου κράτους μέλους συνάδει προς τα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης), του οποίου την τήρηση διασφαλίζει το Δικαστήριο, και, ιδιαίτερα, προς το *δικαίωμα στον σεβασμό της οικογενειακής ζωής*, όπως αυτό κατοχυρώνεται στο άρθρο 7 του Χάρτη [82].

120. Εν προκειμένω, από τις παρατηρήσεις της JY κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση προκύπτει ότι η υπηρεσία για τους πρόσφυγες και τους ανιθαγενείς εξέτασε την περίπτωσή της και κατέληξε στο συμπέρασμα, με απόφαση της 7ης Ιανουαρίου 2020, ότι βρισκόταν παρανόμως στην Αυστρία. Κατά συνέπεια, η JY δικαιούται μόνον άδεια διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους, βάσει του άρθρου 55 παράγραφος 2, του νόμου περί ασύλου, υποχρεούται δε να λάβει προηγουμένως άδεια εργασίας από την αρμόδια για την απασχόληση υπηρεσία προκειμένου να έχει πρόσβαση στην αγορά εργασίας.

121. Υπό τις συνθήκες αυτές, οι αρμόδιες αρχές και τα εθνικά δικαστήρια οφείλουν να λάβουν επίσης υπόψη, στο πλαίσιο του ελέγχου αναλογικότητας, τις δυσανάλογες συνέπειες τις οποίες θα υποστεί η ενδιαφερόμενη και *οι οποίες επηρεάζουν την ομαλή εξέλιξη της οικογενειακής και επαγγελματικής της ζωής*.

122. Τα στοιχεία που περιγράφονται στα προηγούμενα σημεία πρέπει να λαμβάνονται υπόψη από τις εθνικές αρχές και τα αρμόδια εθνικά δικαστήρια κατά την εκτίμησή τους όσον αφορά την τήρηση της αρχής της αναλογικότητας.

β) Επί της συνοχής και της καταλληλότητας των εθνικών κανόνων να επιτύχουν τον σκοπό προστασίας της οδικής ασφάλειας

123. Κατ' αρχάς, όσον αφορά τη συνοχή της εθνικής νομοθεσίας, θα περιοριστώ στο εξής ερώτημα: είναι συνεπές, σε μια εθνική έννομη τάξη, οι παραβάσεις που αφορούν την οδική ασφάλεια να μη θεωρούνται αρκετά σοβαρές ώστε να επιφέρουν την αφαίρεση της άδειας οδηγήσεως, αλλά να δύνανται να οδηγήσουν στην ανάκληση της διαβεβαιώσεως περί χορηγήσεως της ιθαγένειας του ενδιαφερομένου και στην απώλεια της ιθαγένειας της Ένωσης και του συνόλου των συνακόλουθων δικαιωμάτων;

124. Φρονώ ότι καμία συλλογιστική δεν μπορεί να οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι δεν υφίσταται πρόβλημα συνοχής.

125. Επίσης, ως προς την καταλληλότητα της νομοθεσίας αυτής να επιτύχει τους σκοπούς του άρθρου 10, παράγραφος 1, σημείο 6, του StbG, επισημαίνω την πρόδηλη αναντιστοιχία μεταξύ της βαρύτητας των παραβάσεων που προβλέπει η εθνική νομοθεσία και των συνεπειών που αυτή επιφέρει στην κατάσταση του ενδιαφερομένου.

126. Οι ως άνω εκτιμήσεις με οδηγούν στο συμπέρασμα ότι μια απόφαση ανακλήσεως της διαβεβαιώσεως περί χορηγήσεως της ιθαγένειας, όπως η επίδικη απόφαση, η οποία καθιστά μόνιμη την απώλεια της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης για τον ενδιαφερόμενο, σε περίπτωση

[82] Απόφαση Tjebbes κ.λπ. (σκέψη 45 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Υπενθυμίζω ότι, κατά το άρθρο 1 του Χάρτη, το οποίο φέρει τον τίτλο «Ανθρώπινη αξιοπρέπεια», «[η] ανθρώπινη αξιοπρέπεια είναι απαραβίαστη. Πρέπει να είναι σεβαστή και να προστατεύεται».

όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, λόγω διοικητικών παραβάσεων που αφορούν την οδική ασφάλεια, και μάλιστα παραβάσεων που δεν επιφέρουν την αφαίρεση της άδειας οδηγήσεως, δεν είναι σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας του δικαίου της Ένωσης.

127. Ολοκληρώνοντας την ανάλυσή μου, φρονώ ότι είναι ενδιαφέρον να παραθέσω τη γνώμη του γενικού εισαγγελέα P. Mengozzi, ο οποίος εκτίμησε, στις προτάσεις του επί της υποθέσεως Tjebbes κ.λπ.[83], ότι «σε μια ακραία περίπτωση –και ελπίζω εντελώς υποθετική– όπου η νομοθεσία κράτους μέλους προβλέπει την ανάκληση της πολιτογραφήσεως ενός ατόμου, με αποτέλεσμα την απώλεια της ιθαγένειας της Ένωσης, λόγω παραβάσεως του κώδικα οδικής κυκλοφορίας, ο δυσανάλογος χαρακτήρας του μέτρου αυτού αποδεικνύεται υπό το πρίσμα της αναντιστοιχίας μεταξύ της μικρής βαρύτητας της παραβάσεως και της σοβαρότατης συνέπειας που είναι η απώλεια της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης».

V. Πρόταση

128. Κατόπιν όλων των ανωτέρω, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα προδικαστικά ερωτήματα του Verwaltungsgerichtshof (Ανωτάτου Διοικητικού Δικαστηρίου, Αυστρία) ως εξής:

1) Η περίπτωση ενός φυσικού προσώπου το οποίο, έχοντας την ιθαγένεια ενός μόνον κράτους μέλους, αποποιείται την ιθαγένεια αυτή και, επομένως, παραιτείται από την ιδιότητα του πολίτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προκειμένου να αποκτήσει την ιθαγένεια ενός άλλου κράτους μέλους, σύμφωνα με την απόφαση των αρχών του εν λόγω άλλου κράτους μέλους με την οποία του παρασχέθηκε η διαβεβαίωση ότι θα του χορηγηθεί η ιθαγένεια αυτή, ενώ η απόφαση αυτή ανακλήθηκε στη συνέχεια και η αίτησή του για τη χορήγηση της εν λόγω ιθαγένειας απορρίφθηκε, με αποτέλεσμα να καθίσταται αδύνατη για το πρόσωπο αυτό η ανάκτηση της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης, εμπίπτει, λόγω της φύσεως και των συνεπειών της, στο δίκαιο της Ένωσης.

2) Το άρθρο 20 ΣΛΕΕ, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 7 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεν αντιτίθεται, κατ' αρχήν, σε νομοθεσία κράτους μέλους, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία επιτρέπει στο κράτος μέλος αυτό να ανακαλέσει, για λόγους δημοσίου συμφέροντος, τη διαβεβαίωση περί χορηγήσεως της ιθαγένειάς του, ακόμη και αν η εν λόγω απόφαση ανακλήσεως καθιστά μόνιμη την απώλεια της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης για τον ενδιαφερόμενο και συνεπάγεται, για το πρόσωπο αυτό, αδυναμία ανακτήσεως της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης και των δικαιωμάτων που συνδέονται με αυτήν, υπό την προϋπόθεση της εξετάσεως από τις αρμόδιες εθνικές αρχές, συμπεριλαμβανομένων, ενδεχομένως, των εθνικών δικαστηρίων, της συμβατότητας της αποφάσεως με την αρχή της αναλογικότητας, λαμβανομένων υπόψη των συνεπειών που επιφέρει η απόφαση αυτή στην κατάσταση του ενδιαφερομένου από την άποψη του δικαίου της Ένωσης και, επομένως, της συμφωνίας της αποφάσεως αυτής με την εν λόγω αρχή.

   Στο πλαίσιο της εξετάσεως αυτής, το αιτούν δικαστήριο οφείλει να ελέγξει, ιδίως, αν μια τέτοια απόφαση δικαιολογείται σε σχέση με τη βαρύτητα των παραβάσεων που έχει τελέσει ο ενδιαφερόμενος, τον χρόνο που μεσολάβησε μεταξύ της ημερομηνίας παροχής της διαβεβαιώσεως και της ημερομηνίας ανακλήσεώς της, τους περιορισμούς στην άσκηση του δικαιώματός του κυκλοφορίας και διαμονής, τη δυνατότητά του να ανακτήσει την αρχική του

[83] Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα P. Mengozzi επί της υποθέσεως Tjebbes κ.λπ. (C-221/17, EU:C:2018:572, σημείο 88).

ιθαγένεια, και αν το εν λόγω πρόσωπο θα υποστεί δυσανάλογες συνέπειες που επηρεάζουν την ομαλή εξέλιξη της οικογενειακής και επαγγελματικής του ζωής, υπό το πρίσμα του δικαίου της Ένωσης.

Κατά συνέπεια, απόφαση ανακλήσεως της διαβεβαιώσεως περί χορηγήσεως της ιθαγένειας, όπως η από 6 Ιουλίου 2017 απόφαση της Wiener Landesregierung (Κυβερνήσεως του ομόσπονδου κράτους της Βιέννης, Αυστρία), η οποία καθιστά μόνιμη την απώλεια της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης για τον ενδιαφερόμενο, σε περίπτωση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, λόγω διοικητικών παραβάσεων που αφορούν την οδική ασφάλεια, και μάλιστα παραβάσεων που δεν επιφέρουν την αφαίρεση της άδειας οδηγήσεως, δεν είναι σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας του δικαίου της Ένωσης.